

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Poslovna logistika

ZLATO KOT NALOŽBA IN NAKIT

Mentorica: Mag. Vesna Vodopivec
Lektorica: Tanja Slapar, prof. slov.

Kandidat: Dejan Klemenčič

Kranj, april 2021

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Mag. Vesni Vodopivec za strokovno pomoč in nasvete pri izdelavi diplomskega dela. Zahvala gre tudi kolektivu Višje strokovne šole B&B za spodbudo in njihov korekten odnos do študentov.

Hvala tudi lektorici Tanji Slapar za jezikovni in slovnični pregled.

Posebna zahvala gre moji družini, ki so verjeli vame, čeprav je minilo kar nekaj let, preden sem končno napisal diplomsko delo.

IZJAVA

Študent Dejan Klemenčič izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom Mag. Vesne Vodopivec.

Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Zlato je plemenita kovina, ki jo zaradi njenih izjemnih lastnosti in redkosti že od nekdaj uporabljamo za nakit in plačilno sredstvo, v sedanjih časih pa tudi kot naložbo. V diplomskem delu smo predstavili značilnosti zlata, kako ga pridobivamo, kje imamo največja nahajališča, katere države so glavne v pridobivanju zlata in katere največje porabnice. Vedno bolj se kaže, da je zlato ponovno luksuzna dobrina, saj je v avgustu 2020, med pandemijo covid-19 in z njim povezano svetovno gospodarsko krizo, doseglo svojo rekordno vrednost. Predstavljeni so dejavniki, ki vplivajo na oblikovanje cene zlata. Z analizo gibanja vrednosti zlata smo pozitivno odgovorili na vprašanje, če je vlaganje v to žlahtno kovino donosno in koristno. Raziskali pa smo še druge možnosti uporabe zlata, ne samo kot nakit in naložbo.

Zanimalo nas je predvsem, kakšen odnos imamo do zlatega nakita in kako zanimivo je za nas zlato kot naložba. V ta namen je bila izvedena anonimna spletna anketa z 20 vprašanji na temo zlatega nakita, naložbenega zlata in varčevanja. Odgovori so pokazali, da je v Sloveniji zlato kot nakit vedno manj zanimivo in tudi zaupanje v zlato kot varčevanje je majhno. Pri poročnih prstanih se še vedno tradicionalno odločamo za rumeno ali belo zlato in ob krstu največkrat podarjamo zlat nakit ali naložbeno zlato ploščico. Pri varčevanju najbolj zaupamo bankam ali pa imamo denar shranjen kar doma.

KLJUČNE BESEDE

zlato
vrednost zlata
naložba
nakit

ABSTRACT

Gold is a precious metal which has, due to its exceptional properties and rarity, always been used for jewellery and as a mean of payment. In the modern days it is often also considered as an investment. In this diploma paper we have introduced the properties of gold, how it is extracted, where its largest deposits are, which countries are the biggest producers and which the biggest consumers of gold. It is becoming more and more apparent that gold is a luxury good, as in August 2020, in the time of the covid-19 pandemic and the global economic crisis related to it, it has reached its record values. The factors which affect the formation of gold prices are introduced in this paper. Through analysing the movement of the price of gold, we came to a positive response to the question, whether investing in this precious metal is profitable and beneficial. We have also explored other possible uses of gold, not only as jewellery or as an investment.

We were especially interested in our attitude towards gold jewellery and how interesting people find gold as an investment. To find this out, an anonymous online survey, consisting of twenty questions regarding gold jewellery, investment gold and savings, was performed. The responses showed that in Slovenia gold as jewellery is becoming less and less interesting and that confidence in gold as a mode of saving is low. When it comes to wedding rings, we traditionally still decide for yellow or white gold and for holy baptism we often give gold jewellery or a gold investment plate as a present. But when it comes to saving, we mostly trust banks or even keep our money at home.

KEYWORDS

gold
value of gold
investment
jewellery

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Cilji diplomskega dela	1
1.3	Predpostavke in omejitve	1
1.4	Metode dela	2
2	SPLOŠNO O ZLATU	2
2.1	Značilnosti zlata	2
2.2	Zgodovina zlata	3
2.3	Nahajališča zlata	4
2.3.1	Največji rudniki zlata	4
2.3.2	Države, ki pridobijo največ zlata	6
2.3.3	Količina zlatih rezerv	8
2.3.4	Največji kos zlata na svetu	9
2.4	Pridobivanje zlata	9
3	NALOŽBENO ZLATO	11
3.1	Zakaj naložiti denar v zlato	11
3.2	Vrste naložb v zlato	13
4	UPORABA ZLATA V RAZLIČNE NAMENE	16
4.1	Zlat nakit	17
4.2	Zobozdravstvo	20
4.3	Medicinski nameni	21
4.4	Industrijski nameni	21
5	GIBANJE CENE ZLATA ZADNJIH 20 LET	23
5.1	Analiza gibanja cene zlata	23
5.2	Elementi vpliva na rast cene zlata	29
6	ANALIZA ANKETNE RAZISKAVE	31
6.1	Anketa o zlatu kot nakitu in naložbi	31
6.2	Statistika anketirancev	32
6.3	Rezultati ankete	33
7	ZAKLJUČEK	53
8	LITERATURA IN VIRI	56
	PRILOGA: Anketni vprašalnik	60

KAZALO SLIK

Slika 1: Pridobivanje zlata v letu 2019	7
Slika 2: Replika največjega kosa zlata na svetu Dobrodošel tujec	9
Slika 3: Zlati kovanci	14
Slika 4: Zlate palice	15
Slika 5: Poraba zlata po segmentih v letu 2019	17

Slika 6: Žigi za čistino zlata	18
Slika 7: Žigi na zlatem izdelku	18
Slika 8: Poraba zlata za nakit po državah v zadnjem četrtletju 2019.....	19
Slika 9: Zlata zobna krona	20
Slika 10: Katedrala sv. Mihaela v Kijevu, Ukrajina	22
Slika 11: Desetletno gibanje cene zlata	25
Slika 12: Dvajsetletno gibanje cene zlata	25
Slika 13: Gibanje cene zlata v USD za unčo.....	29

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava povprečne plače v Sloveniji s povprečno ceno unče zlata.....	24
Tabela 2: Gibanje vrednosti zlata v obdobju posameznega leta	26
Tabela 3: Gibanje vrednosti zlata v posameznem obdobju.....	28
Tabela 4: Kaj imate v lasti od zlatega nakita?.....	34
Tabela 5: Kaj nosite od zlatega nakita?	35
Tabela 6: Koliko nakita nosite?.....	35

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Starost anketirancev (M in Ž).....	32
Graf 2: Starost anketirancev	32
Graf 3: Izobrazba anketirancev (M in Ž)	33
Graf 4: Izobrazba anketirancev	33
Graf 5: Kaj imate v lasti od zlatega nakita?.....	34
Graf 6: Kaj nosite od zlatega nakita?	36
Graf 7: Kaj bi podarili otroku kot krstni boter? (M in Ž).....	36
Graf 8: Kaj bi podarili otroku kot krstni boter?	37
Graf 9: Kakšne poročne prstane imate ali bi imeli? (M in Ž).....	37
Graf 10: Kakšne poročne prstane imate ali bi imeli?.....	38
Graf 11: Ali bi nosili zlato verižico, ki ste jo dobili v dar? (M in Ž)	38
Graf 12: Ali bi nosili zlato verižico, ki ste jo dobili v dar?	39
Graf 13: Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata? (M in Ž)	40
Graf 14: Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata?	40
Graf 15: Koliko bi odšteli za zlato verižico? (M in Ž)	41
Graf 16: Koliko bi odšteli za zlato verižico?	41
Graf 17: Ali ste že kupili zlat nakit preko spleta? (M in Ž).....	42
Graf 18: Ali ste že kupili zlat nakit preko spleta?.....	42
Graf 19: Ali bi kupili zlat nakit preko spleta? (M in Ž)	43
Graf 20: Ali bi kupili zlat nakit preko spleta?	43
Graf 21: Ali ste že kupili bižuterijo preko spleta? (M in Ž)	44

Graf 22: Ali ste že kupili bižuterijo preko spleta?	44
Graf 23: Ali spremljate gibanje cene zlata? (M in Ž)	45
Graf 24: Ali spremljate gibanje cene zlata?	45
Graf 25: Ali veste, kakšna je trenutna cena zlata? (M in Ž).....	46
Graf 26: Ali veste, kakšna je trenutna cena zlata?	46
Graf 27: Donosnost zlata (M in Ž).....	47
Graf 28: Donosnost zlata.....	47
Graf 29: Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato? (M in Ž)	48
Graf 30: Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato?.....	48
Graf 31: Kje bi kupili naložbeno zlato? (M in Ž)	49
Graf 32: V kakšen namen bi kupili naložbeno zlato? (M in Ž)	49
Graf 33: V kakšen namen bi kupili naložbeno zlato?	50
Graf 34: Kam bi vložili svoj denar? (M in Ž)	50
Graf 35: Kam bi vložili svoj denar?	51
Graf 36: Ali varčujete, na kakšen način?	51
Graf 37: Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate? (M in Ž)	52
Graf 38: Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate?	52

POJMOVNIK

alkimija: z različnimi tehnološkimi in tajnimi postopki so poskušali navadno kovino spremeniti v zlato

deflacija: padec cen v določenem obdobju

good delivery: standard londonskega združenja za določanje kakovosti zlata

inflacija: rast cen v določenem obdobju

koleracija: močna povezava med dvema spremenljivkama (pozitivna ali negativna)

portfelj: zbirka določenih elementov iz enega področja (delnice, obveznice, denar, zlato...)

unča: tradicionalna mera za plemenite kovine in predstavlja 31,1035 gramov

zlata mrzlica: bolezenska odvisnost od iskanja zlata

KRATICE IN AKRONIMI

AU: Kemijska oznaka za zlato – latinsko *aurum*

DDV: Davek na dodano vrednost

DJIA: Dow Jones Industrial Average – Borzni indeks Dow Jones

ETF: Exchange traded funds – indeksni investicijski skladi

LED: Light emitting diode – polprevodni elektronski elementi

LCD: Liquid crystal display – zaslon iz tekočih kristalov

SURS: Statistični urad Republike Slovenije

USD: Ameriški dolar

ZDA: Združene države Amerike

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

V majhnem družinskem podjetju zadnja leta opazamo, da se prodaja zlatega nakita počasi zmanjšuje. Upadanje se je začelo po letu 2008, ko je nastopila svetovna finančna kriza. Večina delnic je takrat močno izgubila vrednost, zlato pa je začelo pridobivati ceno, ki je nato vsako leto počasi rastla. Od začetka leta 2019, ko je bila razglašena pandemija koronavirusa, pa je zlato še bolj intenzivno pridobivalo svojo vrednost. Zlato na borzah se draži, posledično so dražji predmeti iz zlata, torej tudi nakit. Zanima nas, koliko poznamo zlato kot naložbo, zakaj vse manj kupujemo zlato kot nakit in kaj vpliva na ceno zlata, kar je lahko eden izmed glavnih razlogov za upad prodaje zlatega nakita v zlatarski panogi.

1.2 CILJI DIPLOMSKEGA DELA

Namen diplomskega dela je predstaviti in oceniti zlato kot naložbo in nakit. Spoznali bomo lastnosti zlata, njegovo pridobivanje, koliko ga porabimo in kje vse ga uporabljamo. Poskušali bomo najti vzrok za vedno manjše zanimanje za zlat nakit pri kupcih in jim predstavili zlato kot dolgoročno naložbo. Analizirali bomo gibanje cene zlata zadnjih 20 let in oblikovali odgovor na vprašanje, ali je koristno naložiti denar v zlato.

S spletno anketo bomo ovrednotili naš odnos do zlatega nakita, raziskali, kaj si lastimo, kaj od tega nosimo in ali zaupamo zlatu kot naložbi. Naš predlog je, da je pametno imeti vsaj del premoženja v naložbenem zlatu. Zavedati pa se moramo, da je tako kot pri vsaki naložbi tudi pri naložbi v zlato lahko prisotno tveganje za delno izgubo premoženja ali priložnost za dober donos.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Skušali bomo ugotoviti, zakaj vse manj nosimo zlat nakit. Pri moških je to še bolj opazno, redko kateri nosi poročni prstan ali pa mogoče zlato verižico. Je glavni vzrok tega cena, saj je iz leta v leto dražje, ali preprosto ni več v modi? Domnevamo, da je delno kriva cenovna dostopnost modnih izdelkov iz srebra in nakita iz neplemenitih kovin, torej bižuterije, ki jo lahko kupimo v specializiranih prodajalnah in v mnogih večjih trgovinah z oblačili. Predpostavljamo tudi, da na nošenje nakita lahko vplivajo medijsko izpostavljene osebe. Voditeljice raznih televizijskih oddaj ne nosijo več nakita, v redkih primerih imajo na sebi bižuterijo, ki je ponavadi barvno usklajena z njihovimi oblačili, kar je tudi lahko vzrok za nezanimanje za zlat nakit. Menimo pa, da se povečuje povpraševanje po zlatih naložbenih ploščicah, ki jih nameravajo botri darovati otroku ob krstu, kar bomo

skušali potrditi z anketo. Dolgoročno je koristno vlagati v zlato, pa naj bo to naložbeno ali zgolj nakit. Res pa je, da bomo imeli pri naložbenem zlatu boljši donos kot pri naložbi v nakit, kjer šteje bolj osebno zadovoljstvo z nošenjem.

Prvo omejitev predstavlja raziskava gibanja cene zlata, ki jo bomo opravili za zadnjih 20 let, za kar so dostopni podatki. Z anketo pa se bomo omejili na 200 vprašanih anketirancev. Na osnovi njihovih odgovorov bomo rezultate analizirali in skušali posplošiti. Rezultati bodo tako temeljili na subjektivnem mnenju 200 anketirancev.

1.4 METODE DELA

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu je uporabljena opisna metoda, ki preučuje lastnosti, nahajališča, pridobivanje in področja uporabe zlata. S primerjalno metodo raziskujemo gibanje cene zlata v posameznih obdobjih in ugotavljamo, v kakšno obliko zlata je koristno vlagati.

V empiričnem delu je uporabljena metoda anketiranja. Tu gre za kvantitativno metodo zbiranja podatkov. Vključeni so naključni anketiranci preko spleta, odgovarjajo na vprašanja po določenem vprašalniku o njihovem odnosu do zlata. Na koncu je narejena analiza anketne raziskave. Z metodo sinteze so združene ugotovitve našega raziskovanja. Anketa je anonimna.

2 SPLOŠNO O ZLATU

2.1 ZNAČILNOSTI ZLATA

Kemijska oznaka za zlato je Au (latinsko *aurum*) in je 79. element v kemijskem periodičnem sistemu. Njegovo tališče je pri 1064 °C, vrelišče pa pri 2900 °C. Specifična teža oziroma gostota znaša 19,32 g/cm³. Kemična prvina zlato je kovina, ki je v naravi zelo redka in je edinstveno rumene barve ter ima razmeroma nizko trdoto (2,5–3 po Mohsovi lestvici), gram zlata lahko raztegnemo v en kilometer dolgo nitko. Iz čistega zlata ne izdelujemo nakita, ker je premehko. Z dodajanjem primesi, kot sta srebro in baker, mu znižamo čistino, povečamo trdnost in spreminjamo barvo. Njegova značilnost je dobra kovnost in ga brez težav preoblikujemo, valjamo in vlečemo. Zelo nerad reagira z drugimi elementi, zato na zraku ne oksidira ter ga lahko uporabljamo za okrasni nakit. Zlato v naravi ni nikoli povsem čisto.

Zlato spada med žlahtne kovine, kamor so uvrščeni tudi srebro, paladij, platina in iridij. Je zelo dober prevodnik električnega toka in toplote. Ima odlično lastnost, da ga je možno reciklirati, torej kadarkoli pretaliti, na novo prečistiti in ponovno uporabiti

za nakit, naložbeno zlato ali v industrijske namene. V kislinah ni topen, razen v zlatotopki, ki je mešanica koncentrirane klorovodikove in dušikove kisline, v razmerju 3:1. Ime je dobila zaradi sposobnosti, da lahko topi zlato, pravi Košir (1993b).

2.2 ZGODOVINA ZLATA

Zlato je bilo poznano že v prazgodovini, navaja Stewart (2020). Kdo je odkril zlato, ni znano, vemo le, da je bilo odkrito, preden so obstajali zapisi. Obstaja velika verjetnost, da je odkritelj našel zlato v strugi reke.

Na območjih Srednje in Vzhodne Evrope ter Egipta je bilo zlato v uporabi že 4000 let pr. n. št. Ko je v 14. stoletju pr. n. št. egiptovski kralj Tutankamon umrl, so zgornji del njegovega trupla zaščitili z zlato masko. Leta 1927 so našli njegovo mumijo, prav tako bleščečo kot pred 3000 leti, z vidnimi detajli obraznih potez. Kot opisuje Jeršek (1999), so na Kitajskem leta 1091 pr. n. št. prvič uradno uporabili zlato kot plačilno sredstvo. Iz rudnikov kralja Salomona, bogatih z zlatom, naj bi okoli leta 1000 pr. n. št. priskrbeli zlato za okrasje templjev v Jeruzalemu.

V antičnih časih so v Sredozemlju, v rečnih nanosih peska vzdolž rek, tedanji iskalci zlata pesek spirali preko volne svežih ovčjih kož. Med mastna vlakna kož so se tako ujeli delci zlata. Kože so potem posušili na soncu in zažgali. Delce stopljenega zlata so na koncu pobrali iz pepela.

V petem stoletju pr. n. št. so Antični Grki, Arabci in Kitajci razvijali alkimijo. Iz navadnih kovin, kot sta kositer in svinec, so si prizadevali izdelati cenjeno zlato, kar jim ni uspelo. Leta 58 pr. n. št. se je rimsko cesarstvo uspelo rešiti iz dolgov po zaslugi najdb zlata v Franciji. Benetke so leta 1100 postale osrednje mesto za trgovanje z zlatom za trgovske poti na Vzhod. Krištof Kolumb je leta 1492 odplul iz Španije, da bi odkril zahodno pot do Indije in Kitajske ter ob tem našel izvor kitajskega zlata, ki ga je opisoval Marco Polo. Kot nam je poznano, pa je odkril Ameriko. Španski kralj Ferdinand je leta 1511 svoje osvajalce poslal ropati azteško in inkovsko bogastvo v osrednji Ameriki. Nakradeno okrasje iz zlata, narejeno izpod rok Inkov oziroma Aztekov, so španski napadalci pretalili v zlate palice.

Novejšo zgodovino zlata predstavlja zlata mrzlica, ki se je dogajala v svobodnih deželah, kot piše v svojem blogu David (2007). Začela se je v Ameriki ter se potem razširila v daljno Avstralijo in Južno Afriko. Veljalo je, da kdor je našel zlato, je postal tudi njegov lastnik. To je spodbudilo množice ljudi, da so začeli iskati zlato, ker so si želeli ustvariti boljše življenjske razmere. Številni iskalci zlata nikoli niso našli, vendar so kljub temu ostali v novih deželah zaradi drugih razlogov.

Ko je James Marshall leta 1848 našel drobce zlata v brzicah blizu sotočja dveh rek American in Sacramento, kjer je danes mesto Sacramento, se je v Kaliforniji začela zlata mrzlica. Pozneje so iskalci našli zlato tudi v gorah Sierre Nevade. Tja je prišel tudi Avstrellec Edward Hargraves in bil neuspešen pri iskanju zlata. Leta 1850 se je odločil vrniti v Avstralijo in poskusiti srečo z iskanjem zlata na podobnem območju kot v Ameriki, zahodno od Sydneyja. V enem tednu mu je uspelo najti zlato na območju Bathursta in tako se je začela avstralska zlata mrzlica. Z novimi najdbami in željo po boljšem življenju se je v Avstralijo leta 1851 priselilo veliko ljudi.

George Harrison je leta 1886 v Južni Afriki našel zlato med kopanjem temeljev za svojo hišo. S patentiranjem ekstrakcije zlata s cianidom leto zatem so postala zanimiva tudi manj bogata nahajališča zlata.

Na Aljaski se je začela zlata mrzlica leta 1896, ko sta dva iskalca našla zlato med ribarjenjem na reki Klondike.

Na Novi Zelandiji sta leta 1862 Hartly in Reilly ob reki Clutha pri zdajšnjem Cromwellu presejala za skoraj 40 kilogramov zlata v samo dveh mesecih in tudi tu se je začela zlata mrzlica. Iskalci so potem presejali večino rek, ki se izlivajo v reko Clutha. Za najbolj bogato reko z zlatom velja reka The Shotover na Novi Zelandiji, iz katere so presejali največ zlata.

2.3 NAHAJALIŠČA ZLATA

Zlato v naravi najdemo v obliki kristalov ali žil v kamninah in v obliki zrn v pesku zlatonosnih rek, kamor pride kot posledica erozije v naravi. Morje naj bi vsebovalo od pet do enajst gramov zlata na tono vode, razlaga Košir (1993b). Po izračunih je v morju 20 milijonov ton zlata, vendar pridobivanje zlata iz morja ni ravno ekonomično. Zlato v večjih količinah v rudnikih dobimo zelo poredko, največkrat je v spojini z drugimi kovinami, kot so silvin (ima do 30 % zlata), listnati telur (ima do 10 % zlata) in beli telur (ima do 30 % zlata). V 19. stoletju je bilo na divjem zahodu obdobje zlate mrzlice in velikega priseljevanja iskalcev zlata skupaj z družinami. Zlato mrzlico so poimenovali kot bolezen, odvisnost od iskanja zlata. Zgradili so železnice in postavili mesta. Le redki so obogateli z zlatom, zato so se preusmerili v živinorejo in kmetijstvo, razvijati pa se je začela tudi industrija. Zlato so iskali v rudnikih in v rečnih naplavinah. Deluje še nekaj rudnikov zlata, v katerih nakopljejo okrog 2000 ton zlata letno (Biteks, 2020).

2.3.1 Največji rudniki zlata

Raziskovanje rudnikov zlata zahteva veliko finančnih sredstev, časa in znanja na mnogih področjih, kot so geografija, geologija, kemija in inženirstvo. Le deset

odstotkov svetovnih nahajališč vsebuje dovolj zlata, da ekonomsko upravičuje njihov nadaljnji razvoj, kot navaja World Gold Council (2020).

Deset največjih rudnikov zlata na svetu:

- *Grasberg, Papua*

Rudnik zlata Grasberg na Papui v Indoneziji vsebuje več kot 106 milijonov unč zlata (1 unča = 31,1035 g, navaja Tetragram projekt, 2017), kar je 3302 toni. Leta 2016 je bil ta rudnik četrti največji po pridobivanju zlata, ko so nakopali milijon unč ali 31,1 tone zlata. Nizozemski geolog je leta 1936 prvič odkril zaloge zlata na gori Carstenz, rudnik Grasberg pa je začel obratovati leta 1973. Ker lastnik Freeport McMoRan z indonezijsko vlado ni dosegel dolgoročnega dogovora o naložbenih načrtih, je leta 2017 rudnik začasno ustavil, razlaga Benton (2019a).

- *South Deep, Južna Afrika*

South Deep blizu Johannesburga v Južni Afriki je osmi največji rudnik zlata in vsebuje približno 81,4 milijona unč (2531 ton) zlata. Leži 3000 metrov pod površjem in je sedmi najgloblji rudnik na svetu. V letu 2016 so nakopali 290.000 unč ali devet ton zlata. Lastnik Gold Fields Limited pričakuje, da bodo pridobivanje do leta 2023 povečali na 500.000 unč (15 ton) zlata, pravi Benton (2019b).

- *Lihir, Papua Nova Gvineja*

Rudnik zlata Lihir, ki leži na otoku Niolam, Papua Nova Gvineja, leži znotraj izumrlega vulkanskega kraterja. Odprt je bil leta 1997 in je vseboval 64,1 milijona unč (1993 ton) zlata. Rudnik je leta 2010 kupilo avstralsko podjetje Newcrest za 22 milijard USD. Od začetka so nakopali več kot deset milijonov unč (311 ton) zlata. V letu 2016 so nakopali 900.000 unč (28 ton) zlata in bili s tem šesti po vrsti tistega leta, je zapisal Benton (2019c).

- *Muruntau, Uzbekistan*

Rudnik zlata Muruntau, ki leži v puščavi Kyzyl Kum v Uzbekistanu, je z okoli 50 milijoni unčami (1555 ton) zlata četrti največji rudnik na svetu. Benton (2019d) navaja, da so ga odkrili leta 1958, od leta 1967 pa je v obratovanju in v lasti vlade. V letu 2016 so v njem nakopali 2,2 milijona unč (68 ton) zlata.

- *Olimpiada, Rusija*

Rudnik zlata Olimpiada v centru Sibirije je v lasti podjetja Polyus in je največji v Rusiji. Po navedbah Bentona (2019e) so ga odkrili leta 1970 in naj bi vseboval 47,5 milijona unč (1477 ton) zlata, kopati pa so začeli leta 1996. V letu 2016 so izkopali 943.000 unč (29 ton) zlata, 18 odstotkov več kot leto prej.

- *Oyu Tolgoi, Mongolija*

Zaloge zlata v rudniku Oyu Tolgoi v puščavi South Gobi v Mongoliji so odkrili leta 2001, z gradnjo so začeli 2010, leta 2013 pa so opravili prvi izkop. Rudnik je v

skupni lasti mongolske vlade in družbe Torquoise Hill. Ob odkritju naj bi vseboval 46,3 milijona unč (1440 ton) zlata. Leta 2016 so nakopali 300.000 unč (9 ton) zlata, ugotavlja Benton (2019f).

- *Pueblo Viejo, Dominikanska republika*

V Dominikanski republiki, 100 kilometrov od prestolnice Santo Domingo, leži rudnik zlata Pueblo Viejo, ki vsebuje okoli 40,1 milijona unč (1247 ton) zlata. Leta 2012 sta dve korporaciji začeli s pridobivanjem. V letu 2016 so nakopali za 953.000 unč (30 ton) zlata in bili tisto leto drugi na svetu po izkopu zlata, je zapisal Benton (2019g).

- *Mponeng, Južna Afrika*

V bližini Johannesburga v Južni Afriki naj bi rudnik Mponeng vseboval 39,6 milijona unč (1231 ton) zlata. Z rudarjenjem so tam začeli leta 1986. Z globino 4000 metrov velja za najgloblji rudnik zlata na svetu. Kot pravi Benton (2019h), pridobivanje z leti upada, leta 2016 so nakopali 253.000 unč (8 ton) zlata.

- *Cadia East, Avstralija*

V Novem Južnem Walesu, 250 kilometrov zahodno od Sydneyja v Avstraliji, je rudnik zlata Cadia East, največji v kompleksu treh rudnikov. Vseboval naj bi 37,6 milijona unč (1169 ton) zlata. V letu 2016 so nakopali 669.000 unč (21 ton) zlata. Po Benton (2019i) naj bi imel rudnik zaloge zlata do leta 2043.

- *Obuasi, Gana*

Rudnik Obuasi, ki leži v Gani, vsebuje okoli 29,8 milijona unč (927 ton) zlata. Leta 2014 je družba AngloGold Ashanti v rudniku prenehala z obratovanjem zaradi zaskrbljenosti glede donosnosti. Po zadnjih dosegljivih podatkih, tako Benton (2019j), so leta 2009 nakopali za 381.000 unč (12 ton) zlata.

2.3.2 Države, ki pridobijo največ zlata

1. Kitajska

Leta 2019 je nakopala 420 ton zlata. Zaradi ostrejših okoljskih predpisov so zmanjšali izkop za 39 ton. Že več kot desetletje je vodilna v pridobivanju zlata in vodilna porabnica zlatega nakita.

2. Avstralija

V letu 2019 so pridobili 330 ton zlata, leto prej pa 315 ton. Na območju Pilbara, kjer kopljejo železovo rudo, trenutno poteka povečano raziskovanje za rezervami zlata.

3. Rusija

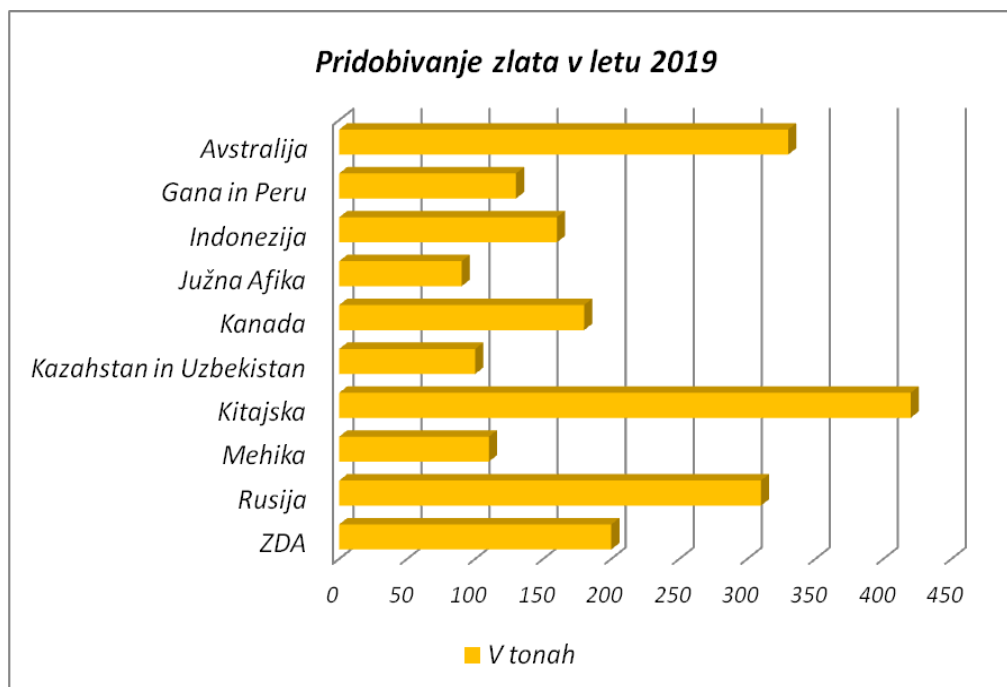
S 310 tonami nakopanega zlata je bila v letu 2019 na tretjem mestu. Izkop zadnjih nekaj let narašča, leta 2017 so nakopali 255 ton zlata. Rusija naj bi svoje pridobivanje še povečala in do leta 2029 postala največja svetovna sila v zlatu.

4. ZDA

V letu 2019 so pridobile 200 ton zlata. Izkop zlata v ZDA poteka v več kot 40 rudnikih. V 27 rudnikih je bilo izkopenega 99 odstotkov vsega ameriškega zlata.

5. Kanada

V kanadski rudnikih so v letu 2019 nakopali malenkost manj kot prejšnje leto, in sicer 180 ton, leta 2018 pa 183 ton zlata. To jih uvršča na peto mesto.

Slika 1: Pridobivanje zlata v letu 2019
(Lastni vir)

6. Indonezija

Izkop njihovih rudnikov je znašal 160 ton v letu 2019. Polovico nakopanega zlata pridobijo iz rudnika Grasberg, ki velja za rudnik z največjo zalogo zlata na svetu.

7. Gana in Peru

V letu 2019 sta se državi skupaj uvrstili na sedmo mesto. V obeh so nakopali 130 ton zlata.

Pridobivanje v Peruju je bilo v lanskem letu manjše kot leta 2018, ko so nakopali 145 ton. Še vedno pa poteka boj proti nezakonitim iskalcem zlata, ki za seboj puščajo opustošeno pokrajino in amazonski gozd.

Gana velja za glavno v pridobivanju zlata v Afriki, saj je v zadnjih letih prehitela Južno Afriko. Tudi v letu 2018 so nakopali 130 ton zlata.

8. Mehika

Leta 2019 so nakopali 110 ton zlata, kar je malo manj kot v letu 2018, ko so nakopali 125 ton. Pridobivanje zlata in srebra predstavljata v Mehiki več kot polovico celotne proizvodnje kovin v državi.

9. Kazahstan in Uzbekistan

V letu 2019 sta pridobili vsaka po 100 ton zlata. Eden največjih odprtih rudnikov zlata v Uzbekistanu je Muruntau. Kazahstanski največji rudnik zlata pa je Vasilkovskoye. Ima za 155 ton zlatih rezerv.

10. Južna Afrika

Leta 2019 je nakopala 90 ton zlata, v letu 2018 pa 117 ton. Država že desetletja velja za eno največjih v pridobivanju zlata, a to je od leta 1980 upadlo za 85 odstotkov, kot je v svojem članku zapisala Pistilli (2020).

2.3.3 Količina zlatih rezerv

Pandemija covid-19 je v letu 2020 še povečala povpraševanje po zlatu in njegovo vrednost postavila rekordno visoko. Harper (2020) poroča, da med gospodarsko krizo vlagatelji vidijo zlato kot varno naložbo. V septembru 2020 je bila ena unča (31,1035 g) zlata vredna kar 2000 USD, kar je okrog 1685 evrov. Ker gre za omejen vir, se postavlja vprašanje, kdaj bodo rudniki izčrpani in bo konec pridobivanja zlata.

Strokovnjaki svarijo, da smo dosegli vrh zlata, ko smo v enem letu izkopali največ, kar je bilo mogoče. Izkop rudnikov zlata je v letu 2019 znašal 3531 ton, kar je prvi padec (1 % manj kot leta 2018) po letu 2008. Nova odkritja nahajališč zlata so vse bolj redka, trenutne rezerve pa se vztrajno zmanjšujejo.

Rudarske družbe ocenjujejo zlato na dva načina. Kot rezerve zlata, ki jih je mogoče ekonomično pridobivati po trenutni ceni, in kot vire zlata, ki bodo po nadaljnjih preiskavah postali ekonomični za pridobivanje. Količino zlatih rezerv je možno izračunati natančneje kot zlate vire. Ameriški geološki zavod ocenjuje, da naj bi trenutne zlate rezerve znašale 50.000 ton, do sedaj pa je bilo nakopanih 190.000 ton zlata, torej naj bi ostalo še približno 20 odstotkov rezerv zlata.

Prizadevajo si, da bi z novimi tehnologijami, robotiko in umetno inteligenco lahko optimizirali procese in s tem omogočili izkoriščanje že znanih virov zlatih rezerv, ki sedaj niso ekonomične za pridobivanje.

Za največji vir zlata velja kotlina Witwatersrand blizu Johannesburga v Južni Afriki, kjer je bilo nakopanega okrog 30 odstotkov vsega zlata na svetu. Drugi glavni viri zlata so rudnik Mponeng v Južni Afriki, Super Pit in Newmont Boddington v Avstraliji, Grasberg v Indoneziji in rudnik zlata v Nevadi v ZDA.

2.3.4 Največji kos zlata na svetu

Avstralska rudarja John Deason in Richard Oates sta 5. februarja 1896 med iskanjem zlata na zlatih poljih Viktorije, malo pod površjem zemlje, odkrila 61 centimetrov dolgo in 72 kilogramov težko gmoto zlata, obdano s kremenom. Kot je v svojem članku zapisal O'Shea (2019), so jo poimenovali Welcome Stranger, kar v prevodu pomeni Dobrodošel tujec. Odpeljali so jo v 20 kilometrov oddaljeno mesto Dunolly, kjer so jo stekali v London Chartered Bank. Ker je bil kos prevelik za tehtnico, je bil razbit na več manjših kosov, še preden so uspeli izdelati njegov model ali ga fotografirati. Potem so na osnovi spomina tistih, ki so videli to gmoto zlata še v enem kosu, naredili risbo in izdelali kopijo modela ter jo postavili na ogled v muzeju Dunolly. Danes bi bil vreden več kot dva milijona funtov (več kot 2,2 milijona evrov), imel pa bi tudi pomembno zbirateljsko vrednost.

Slika 2: Replika največjega kosa zlata na svetu Dobrodošel tujec
(Vir: O'Shea, 2019)

2.4 PRIDOBIVANJE ZLATA

Poleg kopanja v rudnikih lahko pridobivamo zlato še na tri načine: z izpiranjem, z amalgamiranjem in z ločenjem v cianidu.

- Izpiranje je najstarejši in najenostavnejši način pridobivanja zlata. Pesek oziroma mivko zlatonosnih rek sejemo z veliko količino vode ali na dno reke potopimo neustrojeno govejo kožo. Ko voda teče preko kože, se zlati lističi in zrna med dlakami kože ustavijo, potem to posušimo ali pa speremo z vodo v plitko leseno posodo. Med izpiranjem zlato zaradi večje specifične teže od vode ostane v posodi. Nato sledi taljenje in elektroliza.
- Drugi postopek je amalgamiranje. Na zlatonosni prodnati material spustimo močan vodni curek s primešano količino živega srebra. Tako nastane

usedlina ali glen. To usedlino usmerimo preko nagnjene bakrene plošče, premazane z živim srebrom. Na plošči živo srebro vsrka zlato iz zemlje in peska. Ko postane živo srebro sivo rumene barve, postopek izpiranja ustavimo. Bakrene plošče ostrgamo in material stresemo v železne posode ter žarimo tako dolgo, da živo srebro izpari. Ta postopek ni ekonomičen zaradi prevelikih izgub živega srebra. Zlato, pridobljeno na ta način, ni čisto, potrebna je še rafinacija. Čisto zlato dobimo šele z elektrolizo. Z boraksom ga nato talimo v grafitnem talilnem lončku in vlijemo v plošče.

- Ločenje v cianidu pa uporabljamo pri zlatonosnem pesku, ki je ostal po amalgamiranju. Na prodnati material nalijemo raztopino natrijevega cianida z dodatkom apnenega mleka. Ta postopek moramo opravljati na prostem, ker so vsi cianidi zelo strupeni. Natrijev zlat cianid je v vodi lahko topen in se enostavno odlije od peščene vsebine. Tekočina nato teče preko cinkovih opilkov, kjer se zlato in srebro izločita v obliki mulja, ki ga potem speremo z navadno vodo, da ločimo cink in na koncu posušimo. Lahko pa se na mulj nalije razredčena žveplena kislina, ki raztopi cink in preide v tekočino, zlato in srebro pa ostaneta v posodi.

Obstaja tudi okolju prijazen način pridobivanja zlata z uporabo boraksa (natrijev tetraborat). V talilnem lončku zlatonosnemu materialu dodamo boraks v obliki belega prahu, ki s segrevanjem raztopi material in ga utekočini. Nizko tališče boraksa nam omogoča, da je takšno pridobivanje zlata bolj ekonomično. Zlato se usede na dno, drugi materiali, kot so kremen, ruda ali silicij, pa se dvignejo na površje, tako ločimo zlato od preostalih kamnitih materialov.

Surovo zlato, pridobljeno s temi načini, je treba nato očistiti in filtrirati s solitrno ali s kadečo žvepleno kislino. Ti dve kislini raztapljata srebro in ostale neplemenite kovine, ki preidejo v tekočino. Na dnu posode ostane usedlina, ki jo izpiramo z navadno vodo. Zlato, ki po filtriranju ostane na filtrirnem papirju, je v obliki temno sivega prahu. Potem ga prečistimo z elektrolizno rafinacijo, za elektrolit pa uporabimo vodno raztopino zlatega klorida.

Čisto zlato razpošiljamo v obliki plošč, palic (različnih debelin) ali granulata. Granulat dobimo tako, da raztaljeno zlato počasi, v tankem curku, vlivamo v globoko posodo hladne vode. Ob dotiku s hladno vodo se zlato razprši v majhne kroglice ali granule. Košir (1993a) priporoča taljenje v manjših talilnikih, da lažje krožimo z raztaljeno kovino nad vodo.

3 NALOŽBENO ZLATO

3.1 ZAKAJ NALOŽITI DENAR V ZLATO

Dolgoročno velja zlato za varno naložbo. Ko drugi trgi upadajo ali hitro rastejo, se vrednost zlata ponavadi spreminja počasneje kot preostale vrednosti na trgu. Po navedbah Lioudisa (2020) zlato v tem primeru ni donosno sredstvo. Ko se pojavi na trgu negotovost in se pričakuje, da se bodo vrednosti delnic znižale, takrat vlagatelji običajno vlagamo v zlato. Kadar gre za fizično zlato, imamo z njim pri večjih količinah tudi stroške skladiščenja in zavarovanja. Lahko pa imamo fizično zlato shranjeno zunaj bančnega sistema, kar zmanjšuje izpostavljenost tveganju, povezanim z bančništvom. Vrednosti zlata ne določajo vlade in vladni zakoni, tako kot vrednosti fiat valut. Zlato najbolje deluje kot del razpršene naložbe, ko imamo sredstva naložena v različne stvari in donosi niso vezani le na eno naložbeno možnost, kar zmanjša tveganje za izgubo sredstev v našem portfelju.

Pri ocenjevanju dolgoročne donosnosti zlata je vse odvisno od analiziranega obdobja. Od leta 1990 do 2020 je Industrijsko povprečje Dow Jones (DJIA) doseglo kar 991-odstotno rast, vrednost zlata pa se je v tem istem obdobju zvišala za 360 odstotkov. Če primerjamo rast obeh samo za zadnjih 15 let, pa je od leta 2005 do 2020 cena zlata zrastle za 330 odstotkov, medtem ko se je DJIA zvišala za 153 odstotkov. Od leta 1971, ko je takratni ameriški predsednik Richard Nixon preklical tako imenovani "zlato standard" (1 unča zlata je bila določena na ceno 35 dolarjev), je ceno narekoval trg in je postala odvisna od ponudbe in povpraševanja. S takratnih 35 USD za unčo je narasla na 1650 USD (april 2020). Vrednost zlata je narasla za 4500 odstotkov, vrednost DJIA pa se je v istem obdobju povišala za 3221 odstotkov.

Pri katerikoli naložbi je treba razmisliti, za kakšno časovno obdobje imamo namen vlagati svoja sredstva, preučiti tržne raziskave in oceniti pričakovano uspešnost trga. Pri vseh naložbah je pomembno, da izberemo naložbe v različna sredstva in s tem zmanjšamo tveganja ter povečamo verjetnost donosnosti. Zlato še vedno predstavlja univerzalno svetovno valuto, ki zagotavlja stabilnost in zanesljivost. Običajno je tako, ko vrednost drugemu trgu pada, cena zlata raste.

Zlato zaradi vrednosti in bogate zgodovine spoštujemo po vsem svetu. Že od nekdaj predstavlja sinonim za bogastvo in blaginjo. Daltorio (2020) pravi, da so se prvi zlati kovanci pojavili okoli leta 800 pr. n. št. Svojo vrednost je ohranjalo in bilo cenjeno skozi stoletja vse do danes. Ko druge oblike vrednostnih papirjev zatajijo in ne delujejo po naših pričakovanjih, ima zlato vedno neko vrednost in deluje kot nekakšno zavarovanje pred negotovimi časi. Enostavno je za prenos in ohranjanje našega bogastva preko več generacij.

Zlato je odlična zaščita pred inflacijo. Ob povečanju življenjskih stroškov se njegova vrednost običajno povišuje. V zadnjih petdesetih letih je vrednost zlata hitro naraščala, delniški trg pa se je v letih visoke inflacije zniževal. Ko fiat valute izgubljajo kupno moč, zlato ponavadi raste z vsem drugim in nas s tem spodbuja k nakupu.

V obdobju deflacije je gospodarstvo obremenjeno s prekomernim dolgom, poslovna učinkovitost slabi in cene se znižujejo. Med depresijo relativna kupna moč zlata raste, druge vrednosti pa se znižujejo. Med deflacijo, ko se ljudje odločamo za kopičenje gotovine in nismo potrošniško razpoloženi, bi bilo najvarneje denar hraniti v eni od oblik zlata.

Med naraščanjem svetovne napetosti in politične negotovosti, ko nismo prepričani, ali bo vrednost denarju rastla ali padala, vlagamo v zlato in ga imenujemo "krizno blago", saj se nam zdi, da je v takšnih časih bolj varno kot druge naložbe. Zlato je izjemno redek vir, njegovo vrednost pa povečuje še njegovo naravno pomanjkanje. Ponavadi ima najvišjo ceno takrat, ko je zaupanje v vlado najmanjše. Manj je ponudbe zlata na trgu, višje so vrednosti.

Najbolj smiselno je vlaganje v razpršene naložbe, ki združujejo zlato, delnice in obveznice, saj s tem zmanjšamo tveganje donosnosti. Ob dogodkih, zaradi katerih vrednosti delnic in obveznic padajo, zlato običajno pridobiva vrednost. Vrednost zlata je kratkoročno lahko nestabilna, dolgoročno pa je vedno ohranilo svojo vrednost. Skozi leta je zlato služilo kot varovanje pred inflacijo in nestabilnostjo glavnih valut, zato je vlaganje vanj vredno razmisleka.

Kitajska in Indija spadata med največje porabnice zlata na svetu, kjer je v navadi sezonsko obdarovanje z zlatim nakitom (U. S. Global Investors, 2020). V Indiji veliko zlata porabijo za nakit, na Kitajskem pa je tradicionalno varčevanje v zlatih palicah. Lastništvo zatega nakita je v Indiji tako razširjeno, da so imela indijska gospodinjstva v letu 2016 več zlata kot šest glavnih bank skupaj. S hitro rastočim srednjim razredom in z večanjem njegove kupne moči bo povpraševanje še naraščalo. Na ceno vplivata tudi povečana dostopnost naložbenega zlata med majhnimi vlagatelji ter kopičenje zlata v deviznih rezervah centralnih bank.

Zlato je edinstveno, redko in v omejenih količinah. In zato je tako cenjeno. Danes odkrivamo vse manj rudnikov, bogatih z zlatom, za raziskovanje se namenja manj denarja, stroški rudarstva pa naraščajo. Z nižjim letnim pridobivanjem in dodatnim povpraševanjem bo zlato še bolj cenjeno.

Zlitrine in ameriški dolar imajo že dolgo zgodovino nasprotnega trgovanja. Ko dolarju vrednost pade, zlatu ta naraste, torej je zlato v obratni koleraciji z dolarjem. Zlato je med gospodarsko krizo ali nestabilnostjo na trgih pomagalo izboljšati donosnost.

Tako kot drugi vrednostni papirji je tudi zlato likvidno, njegova koleracija z glavnimi sredstvi pa je bila nizka v obdobju rasti gospodarstva in v recesiji.

Če povzamemo, predstavlja naložbeno zlato eno izmed najmanj tveganih naložb, primernih za varčevanje, lahko pa je tudi izredno cenjeno kot darilo, ki je vedno likvidno, saj ga je mogoče unovčiti povsod po svetu in je mednarodna valuta. Prenos na dediče v primerjavi z nepremičnino je veliko lažji. Ob nakupu je naložbeno zlato oproščeno DDV-ja, ob prodaji pa ni davka na dobiček. Predstavlja zaščito pred inflacijo, recesijo ali drugimi gospodarskimi krizami. Skozi zgodovino se je izkazalo kot dober ohranjevalec vrednosti, zlasti v gospodarskih krizi. Praktično je neuničljivo in predstavlja odlično razmerje med varnostjo, donosnostjo in likvidnostjo (V&D, 2020).

3.2 VRSTE NALOŽB V ZLATO

Zlato že od nekdaj spada med najbolj cenjene kovine in je stalno ohranjalo neko realno vrednost. Že v preteklosti smo trgovali z zlatimi kovanci, danes pa imamo poleg teh tudi različne velikosti in vrednosti zlatih palic, s katerimi lahko trgujemo kjerkoli po svetu. Za varčevanje v zlatu ni nikjer po svetu treba plačati davka, ne za nakup in ne za prodajo (Optimizacija, 2013).

Kot pravi Todurov (2018), v očeh mnogih vlagateljev nakup zlata v fizični obliki predstavlja določeno varnost in možnost dolgoročnega donosa. Zanimivo je predvsem vlagateljem, ki si želimo razpršenih naložb, da zmanjšamo tveganje. Najbolj pomembno je, da kupujemo zlato pri zaupanja vrednih specializiranih prodajalcih, da si zagotovimo tisto, kar plačamo, in nismo opeharjeni. Pri nakupu zlata je pametno preučiti, kakšne naložbene možnosti imamo in njihove značilnosti ter nanj gledati kot na dolgoročno in varno naložbo za prihodnost. Kot pri vsaki naložbi je tudi pri naložbi v zlato priporočljivo, da spremljamo dogajanje na trgu, če želimo imeti dolgoročno pozitiven donos.

Geoffrey (2020) navaja, da moramo pred naložbo v zlato poznati naslednja dejstva:

- Zlati kovanci ponavadi vsebujejo od 90 do 99 odstotkov čistega zlata.
- Nakit je običajno čistine 14 ali 18 karatov, obstajajo pa tudi druge čistine.
- Fizično zlato ne prinaša obresti in ne dividend.
- Imetje papirne oblike zlata nam ne daje pravice do imetja fizične kovine.
- Imetje fizičnega zlata je lahko povezano z najemom sefa in zavarovanjem.
- Količina ponudbe je odvisna od družb, ki pridobivajo zlato. Z naraščanjem cene bo tudi rudarjenje bolj ekonomsko, kar bi povečalo ponudbo.
- Večino povpraševanja po zlatu predstavljajo potrebe za izdelavo nakita in naložbenega zlata.

- Nihanje cene zlata povzročajo vlade in centralne banke, ko kupujejo ali prodajajo zlato.

FIZIČNO ZLATO

Na spletni strani Gold price (2020) je navedeno, da najbolj razširjena naložba v fizično zlato nastopa v obliki kovancev, palic ali nakita. Prednost je v tem, da ga imamo neposredno v lasti in ohranja neko stalno vrednost. Vendar je na ta način lahko manj likvidno in povezano s stroški dostave ter predelave, kar je pomanjkljivost. Zaradi nižjih stroškov in boljše likvidnosti so zlate palice boljše naložba kot kovanci ali nakit.

- Zlati kovanci

Predstavljajo fizično zlato, ki ga imamo neposredno v lasti. Čistino zlatih kovancev zagotavljajo vladne kovnice, ki jih izdelujejo. Cena naložbenega kovanca je višja od tržne vrednosti zlata. Najbolj znani kovanci so ameriški orel in zlati bivol, avstralski kenguru, britanski suveren, dunajski filharmoniki, južnoafriški Krugerrand, kanadski javorjev list in mehiških 50 pesov, pravi Geoffrey (2020). Nekateri so na voljo v različnih velikostih in težah. Večina kovancev kujejo do velikosti ene unče. Zbiratelje privlačijo numizmatični kovanci, ki imajo lahko višje tržne vrednosti zaradi njihove redkosti in povpraševanja.

Slika 3: Zlati kovanci

(Vir: GoldCore, 2020)

- Zlate palice

Zlate palice so iz čistega zlata, brez primesi, čistine 999/1000. Izdelujejo jih vladne in zasebne kovnice. Na tržišču so v različnih oblikah, velikostih in težah. Na palice morajo biti odtisnjeni ime izdelovalca, teža, čistina in serijska številka. Kot priporoča Kovač (2020), je pri nakupu naložbenega zlata pomembno, da kupimo ploščice ali palice svetovno priznanih kovnic, ki imajo status "good delivery". To nam zagotavlja, da je palica res prave čistine in teže. Tako jo bomo lahko kadarkoli unovčili za denar po aktualni tržni ceni. Kot navajajo pri Moro & Kunst (2020), so palice švicarske kovnice Argor Heraeus na voljo od enega grama pa vse do petih kilogramov. V ceno

palic so zajeti stroški kovine, rafinacije, odpreme in provizija prodajalca. Pri nakupu težjih palic moramo upoštevati še stroške skladiščenja in zavarovanja, če jih ne hranimo doma. Najbolj primerne za nakup so palice med 10 in 31,1 grami, ker imajo ugodno razmerje med ceno in deljivostjo.

Slika 4: Zlate palice
(Vir: Moro & Kunst, 2020b)

»Vaulted gold« pa so zlate palice, ki jih imamo v lasti, vendar so shranjene v bančnih trezorjih. Tak način naložbe zlata zagotavlja nižje stroške in visoko likvidnost.

- Zlat nakit

Z vlaganjem v nakit lahko tudi uživamo, kar nam omogoča njegovo nošenje. Dragocene kose nakita pogosto prenašamo v naslednjo generacijo kot del družinske dediščine, ki nemalokrat presega vrednost samega zlata in vložnega dela. Če kupujemo zlato le kot naložbo, potem nakit ni najboljša izbira, ker je v ceno poleg zlata všteto še delo zlatarskega mojstra, prodajna marža in DDV. Obvezno pa se moramo pred nakupom prepričati o čistini izdelka, da ne plačamo več, kot v resnici dobimo.

- Avtomati zlata

V zadnjem času so se pojavili avtomati za nakup zlata. En takih stoji v Dubaju v najvišji stavbi na svetu Burj Khalifa. V ponudbi imajo zlate palice od enega grama do ene unče in kovance treh različnih kovnic velikosti od 1/10 do ene unče. Če se bodo avtomati izkazali za donosne, se bodo najverjetneje razširili tudi v druge bogate države.

ZLATI SKLADI ETF

Vlaganje v sklade ETF, s katerimi se trguje na borzah z zlatom, je podobno trgovanju z delnicami. Tu vlagamo v vrednostne papirje in nimamo zlata v fizični obliki. Gre za obliko investicijskih skladov, ki neposredno vlagajo v fizično zlato. Shranjujejo ga v sefih, za katere skrbijo neodvisne varnostne službe. Z vsakoletno neodvisno revizijo morajo službe potrditi prisotnost zlata in njegovo količino. Vlagatelji imamo možnost vlagati v finančne sklade ETF, ki delno ali izključno vlagajo v rudarska podjetja. Na ta način imamo tudi možnost zaslužka z dividendami. Nekateri borze nalagajo dodatne stroške za vsako trgovanje, da s tem preprečijo pogostost trgovanja z zlatom.

Kupimo lahko tudi terminske in opcijske pogodbe za nakup zlata, po vnaprej določeni ceni, v določenem časovnem obdobju. Ti trgi so bolj zapleteni, trguje se na osnovi špekulacij in ne s fizičnim zlatom. Več vlagateljev pri nakupu takih pogodb izgubi, kot pridobi. Pri takem trgovanju je treba upoštevati le posredniško provizijo, ni pa stroškov lastništva, zavarovanja in hrambe (Gold price, 2020a) in tako lahko trgujemo z visoko likvidnostjo.

Če rudarske družbe ali druga podjetja, v katera smo vlagali, niso uspešna ali celo propadejo, se moramo zavedati, da zlata v fizični obliki nimamo in do njega tudi nismo opravičeni. Gre za najbolj priročno in eno najcenejših opcij. Zlate terminske in opcijske pogodbe nam lahko prinesejo veliko bogastvo, lahko pa ga tudi hitro izgubimo.

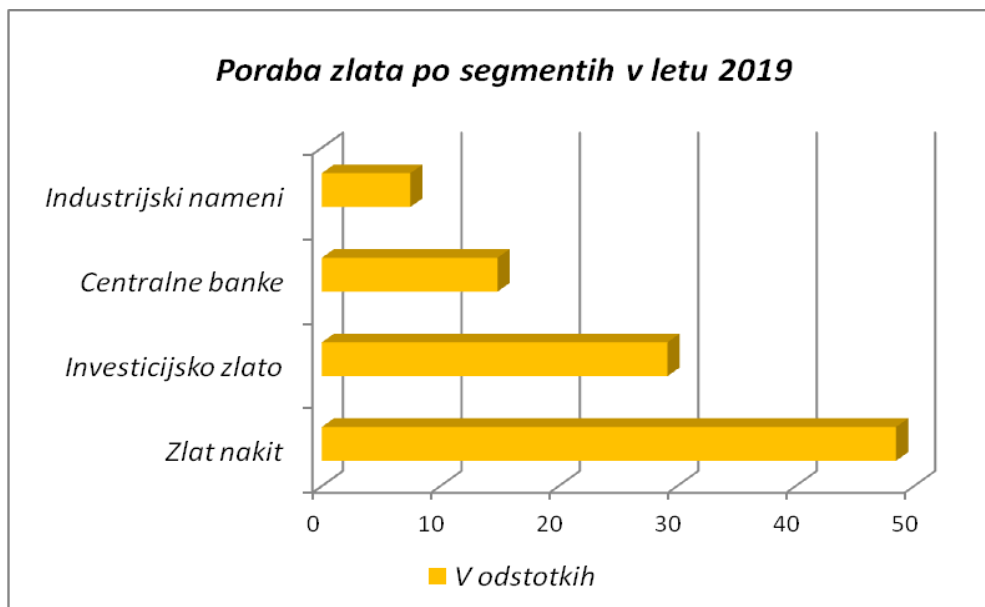
RUDNIKI ZLATA

Pri rudnikih se ne vlaga neposredno v zlato, temveč v delnice podjetij, ki se ukvarjajo z izkopom in obdelavo zlata. Tako vlaganje je primerno za špekulante, saj delnice tu precej bolj nihajo kot cena fizične kovine. V šali pravimo, da je to zlato na steroidih, saj so nihanja navzgor in navzdol lahko precejšnja, navaja Todurov (2018). Spada med najbolj tvegane naložbe, povezane z zlatom, in ima najvišje razmerje med tveganjem ter potencialnim donosom, zato moramo biti pripravljeni na možnost večjih izgub ali dobičkov.

4 UPORABA ZLATA V RAZLIČNE NAMENE

Zlato je zaradi svojih lastnosti eno najbolj iskanih materialov na svetu. Svetovno pridobivanje zlata v rudnikih se od leta 2005 nenehno povečuje, navaja Garside (2020). Takrat je bilo nakopanih 2470 ton zlata, v letu 2019 pa že 3300 ton. Največ so ga uporabili za izdelavo zlatega nakita, kar 48,50 odstotka, za investicijsko zlato

so porabili 29,19 odstotka, sledijo centralne banke s 14,84 odstotka, za industrijske namene pa je bilo porabljenega le 7,48 odstotka zlata.

Slika 5: Poraba zlata po segmentih v letu 2019
(Lastni vir)

4.1 ZLAT NAKIT

Zaradi vseh izjemnih lastnosti zlata, se to že od pradavnine uporablja za izdelavo okrasnih predmetov in nakita. Ima visok sijaj, edinstveno rumeno barvo, ne reagira s kisikom, ima sposobnost vlivanja v različne kalupe, vlečenja v žico, valjanja v izredno tanke lističe in sposobnost mešanja z drugimi kovinami. Tako ga lahko s pravim orodjem in s spretnimi rokami zlatarskih mojstrov dokaj enostavno preoblikujemo v unikatne izdelke.

Čisto zlato je premehko, da bi ga uporabljali za nakit, zato ga mešamo v različnih razmerjih z drugimi plemenitimi kovinami, kot so srebro, baker, nikelj ali paladij. Na ta način dobimo zlate zlitine, ki vsebujejo različno količino čistega zlata. Merimo jih v karatih ali pa v tisočinah. Čisto zlato ima 24 karatov ali 1000/1000 (kar je 100 %). Pri izdelkih z oznako 750 pomeni, da je to 18-karatno zlato in vsebujejo 750/1000 čistega zlata (75 %), ostalih 250/1000, torej 25 odstotkov, so primesi. Izdelek z oznako 585 pomeni, da gre za 14-karatno zlato in vsebuje 585/1000 (58,3 %) čistega zlata.

KARAT HALLMARKS			
Karat Measure	Traditional Hallmark	Modern Hallmark	Gold Purity
24 karat	-	-	100%
22 karat	916	22K	91.6%
18 karat	750	18K	75.0%
14 karat	585	14K	58.5%
10 karat	417	10K	41.7%

Slika 6: Žigi za čistino zlata
(Vir: Gracefully made, 2020)

Točen izračun za 14-karatno zlato je 583/1000, vendar v večini primerov označujemo s 585. Le v kakšnih starejših izdelkih še najdemo oznako 583. Za nakit uporabljamo tudi 10-karatno zlato, to ima 417/1000 ali 41,7 odstotka čistega zlata, in 8-karatno, ki ima oznako 333, torej vsebuje 33,3 odstotka čistega zlata. Višja je vsebnost čistega zlata v izdelku, mehkejša je in bolj odporna proti oksidaciji. Nakit z nižjo čistino je manj odporen pri stiku s kožo, zlasti potenje precej vpliva na potemnitev nakita. V Sloveniji izdelujemo in prodajamo zlat nakit skoraj izključno iz 14-karatnega zlata. Vsak izdelek iz zlata praviloma vsebuje tri žige: čistino, ime izdelovalca (začetnici) in državni žig.

Slika 7: Žigi na zlatem izdelku
(Vir: Gov.si, 2020)

Še vedno največ uporabljamo rumeno zlato, saj večinoma razmišljamo, da je barva zlata rumena, sledi mu belo zlato. Rdeče zlato uporabljamo zelo malo, ker ima bakreno rdečo barvo, ki marsikomu ni všeč, zato ga največ uporabljamo pri kombiniranih barvnih izdelkih z rumenim ali belim zlatom. V zadnjem času se pojavlja na tržišču še tako imenovano "rose gold" ali zlato rožnate barve.

Z dodajanjem primesi zlatemu izdelku povečamo njegovo trdoto, obstojnost, odpornost proti praskam ter spreminjamo tališče, vrelišče in kot pomemben element tudi barvo. Za primesi največ uporabljamo čisto srebro in baker. Na bazi različnega

razmerja med srebrom in bakrom materialu spreminjamo barvo. 18-karatno zlato ima bolj intenzivno rumeno barvo kot 14-karatno zaradi večje vsebnosti čistega zlata. Z dodajanjem primesi materialu zmanjšujemo intenzivnost rumene barve. Pri 14-karatnem (585) imamo 415/1000 primesi. Čistemu zlatu dodamo približno polovico čistega srebra in polovico primesi bakra. Večja bo vsebnost srebra v razmerju z bakrom, bolj bo izdelek lepe rumene barve. Če dodamo več bakra kot srebra, izdelek približamo bolj rdečkasti barvi.

V zadnjih časih je v modi belo zlato. Rumeno barvo čistemu zlatu spremenimo v belo z dodajanjem čistega srebra in niklja ali paladija. Na koncu izdelek namočimo še v rodijevo kopel, kar pomeni, da površino prevlečemo s tanko plastjo rodija. Rodij naredi belemu zlatu lepo kovinsko srebrno barvo in poveča izdelku odpornost proti praskam, saj je izredno trd element. Edina slabost tega je, da je ta plast izredno tanka in se sčasoma odstrani s površine izdelka. Najmanj obstojna je na prstanih, ker se njihova površina prej spraska, saj so izpostavljeni večji obrabi kot verižice, zapestnice, obeski ali uhani. Dobra stran pa je ta, da lahko površino izdelka pozneje enostavno zbrusimo, spoliramo in zopet rodiniramo ter s tem izdelek vrnemo v prvotno stanje.

Rožnato zlato (angl. rose gold) dobimo z mešanjem čistega zlata z določeno količino bakra in čistega srebra. Poznamo izraze pink, rose in red gold. Ko spreminjamo razmerje med bakrom in srebrom, s tem spreminjamo tudi samo barvo. Če dodamo manj bakra kot srebra, dobimo bolj nežno rožnato barvo. Ko pa je več bakra kot srebra, bo barva bolj rdečkasta.

Rank	Country	Tonnes
1	India	136.6
2	China	132.1
3	U.S.	34.8
4	UAE	11.5
5	Indonesia	10.7
6	United Kingdom	10.3
7	Russia	9.1
8	South Korea	8.8
9	Iran	8.2
10	Italy	8.1

Slika 8: Poraba zlata za nakit po državah v zadnjem četrtletju 2019
(Vir: D'Souza, 2020b)

D'Souza (2020) navaja, da zlat nakit predstavlja pomemben del kulture mnogim narodom in je pogosto del naložbene vrednosti. Največje povpraševanje po zlatu je prav v izdelovanju nakita. Slika 8 prikazuje porabo v zadnjem četrletju leta 2019. Indija je vodilna v svetu po porabi zlatega nakita (136 ton), kar četrtno pa ga je pokrila z menjavo starega nakita. Takoj za Indijo je Kitajska s porabo 132 ton. Izdelovanje nakita na Kitajskem predstavlja več kot 65 odstotkov celotne porabe zlata v državi. Poraba nakita v ZDA pa se je zmanjšala in s 34,8 tone precej zaostaja za Kitajsko. V Evropi je največ zlata za nakit porabila Italija (8,1 tone). Nemčija je s 5,4 tone pristala na petem mestu, takoj za Turčijo. Zaradi povišanja cene zlata se je po mnogih državah prodaja zlatega nakita zmanjšala.

4.2 ZOBOZDRAVSTVO

Zlato je biokompatibilno, kar pomeni, da obstaja minimalna možnost, da bi se telo nanj odzvalo negativno. Ker je trpežno, nestrupeno in odporno proti koroziji, ga že tisočletja uporabljamo v zobozdravstvu za obnovo zob. Lu (2020) navaja, da ga večinoma uporabljamo v zlati zlitini, zato ga mešamo z drugimi kovinami. Čisto zlato uporabljamo za popravilo manjših lukenj v zobu. Danes zlato ni več tako priljubljeno, ker so na voljo manj opazni in cenejši materiali za popravilo zob. Za večja popravila zob, ko samo plombiranje ne zadostuje, pa lahko zobozdravnik uporabi zlato za popravilo vrhnje ploskve zoba. V takem primeru lahko zlata zalivka prekrije tudi del stranice zoba in jo imenujemo delna krona.

Slika 9: Zlata zobna krona
(Vir: Flinders dental, 2019)

Zlato zlitino lahko uporabljamo za zobno krono in ima v primerjavi s keramiko kar nekaj prednosti:

- dobro tesni in preprečuje, da bi bakterije vplivale na zob,
- v primerjavi z drugimi materiali je treba pred namestitvijo zobne krone odstraniti le manjšo količino zdravega zobnega tkiva,
- odporna je proti obrabi in koroziji, zato ima dolgo življenjsko dobo,
- pacienti jo zelo dobro prenašamo in nima stranskih učinkov.

Praviloma se zlate zobne krone nameščajo na zadnji strani ustne votline, nekateri posamezniki se odločijo tudi za vidno zlato krono, nameščeno v sprednjem delu ustne votline. Danes zlato ni več tako priljubljeno kot pred leti, še vedno pa se lahko uporablja za zalivke, zobne krone in zobne mostičke.

4.3 MEDICINSKI NAMENI

Kot je Rothans (2020) zapisal v svojem članku, je nemški bakteriolog Robert Koch že leta 1890 odkril, da zlate spojine zavirajo rast bakterij, ki povzročajo tuberkulozo.

Po odkritju raziskovalcev se rakav DNK veže na zlato. Ustvarili so hiter in preprost test, ki za odkrivanje bolezni uporablja nanodelce zlata. Na osnovi obarvanosti zlatih delcev ugotovijo, ali je prisoten rakav DNK. Razvili so tudi nove molekule na osnovi zlata, ki so v boju proti raku učinkovitejše in varnejše kot terapije na osnovi platine. Te molekule so upočasnile rast rakavih celic na testiranih živalih za 46,9 odstotka. Pri terapijah na osnovi platine je bila ta rast upočasnjena za 29 odstotkov.

V preteklosti so zdravstveni delavci z injekcijami natrijevega avrotiomalata, ki vsebuje zlato, že zdravili revmatoidni artritis. Pozneje je prišlo do številnih resnih neželenih učinkov in so zato to metodo opustili.

Z uporabo nanodelcev zlata so znanstveniki iz Centra za raziskave raka Fred Hutchinson izboljšali gensko terapijo za zdravljenje laboratorijskih modelov virusa HIV in podedovanih krvnih bolezni. Nanodelci omogočajo, da druge molekule vežejo nase in tam tudi ostanejo ter s tem preprečijo razmnoževanje in okužbo novih celic.

Testi, ki se uporabljajo za odkrivanje malarije, tudi vsebujejo majhne količine zlata. Zlati delci pomagajo ustvariti svetlo rdečo črto, ki potrdi prisotnost malarije v vzorcu krvi pacienta. Rezultati testa so na voljo v 15 minutah.

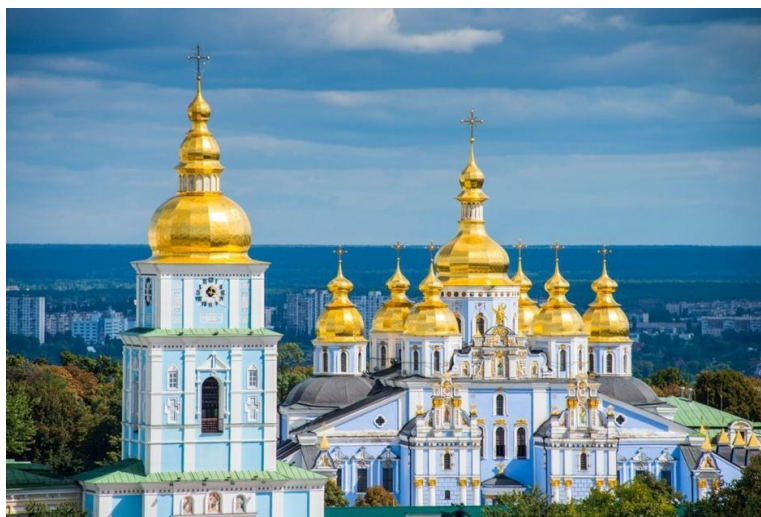
4.4 INDUSTRIJSKI NAMENI

Monroe (2019) pravi, da zlato kljub visoki ceni pogosto uporabljamo in je neprecenljiv material v elektroniki. Večina televizorjev, pametnih telefonov, igralnih

konzol in računalnikov vsebuje vsaj malo te plemenite kovine. Zlato uporabljamo za posebne komponente, kot so konektorji, stikalni kontakti, relejni kontakti in žice. LED- in LCD-zasloni temeljijo na polprevodnikih, ta tehnologija pa prevladuje na današnjih zaslonih mobilnih telefonov. Uporabljamo ga pri vrhunskih priključkih za kable za priklop zvočnikov. Prisoten je tudi v računalniških čipih, ki skrbijo za lažji prenos informacij. Glavni razlog za uporabo je zelo dobra električna prevodnost in odpornost proti toploti. Tudi baker, srebro in aluminij so dobri prevodniki, vendar zlato omogoča boljši pretok električne energije, z minimalnim uporom. Je zelo enostavno za preoblikovanje, razmeroma mehko in prožno ter ga lahko enostavno potegnemo v žico ali konektorje, kar pri trših in močnejših kovinah ni mogoče. Dobra lastnost je tudi ta, da zlato na zraku ne reagira s kisikom – ne oksidira, torej ne potemni, zato ohranja priključkom stalno dobro prevodnost.

Na zaščitnih čeladah astronautov je vizir prevlečen s tanko plastjo zlata, ki deluje kot filter ter ščiti oči in kožo pred sevanjem. Uporabljamo ga tudi na vesoljskih vozilih za odbijanje infrardečega sevanja in za stabilizacijo temperature. V proizvodnji ga uporabljamo zaradi odličnega prevajanja toplote in odbijanja svetlobe. Pri inženirskih procesih ga zaradi odpornosti proti hladnemu varjenju uporabljamo kot mazivo med mehanskimi deli.

Zlato uporabljamo tudi pri izdelovanju stekla. Majhna količina zlata, razpršenega znotraj stekla ali prevlečenega na stekleni površini, odbija sončne žarke in stavbam omogoča, da poleti ostanejo hladne, pozimi pa prepreči, da bi toplota uhajala ven. Tudi boljši teleskopi imajo svoja zrcala prevlečena s tanko plastjo čistega zlata, ki ima visoko sposobnost odboja infrardeče svetlobe.

Slika 10: Katedrala sv. Mihaela v Kijevu, Ukrajina

(Vir: zurnal24, b. l.)

Katedralo sv. Mihaela v Kijevu krasijo že od daleč vidne zlate kupole. Londonska restavracija Criterion pa je znana po svojem stropu, odetem v zlate lističe, je zapisal v svojem članku Fisher (2020). Zlate plošče oziroma lističe stanjšamo na milijoninko centimetra in tako lahko pozlatimo neenakomerne površine vseh velikosti. Za njihovo namestitev je potrebna ustrezno kvalificirana delovna sila, ki predstavlja kar velik strošek. Ker zlato ne oksidira, se zlati lističi uporabljajo tudi kot zaščita na nekaterih notranjih in zunanjih površinah razkošnih stavb.

V tiskarnah je vse bolj priljubljeno zlato črnilo. Fotografije, natisnjene v zlatu, ustvarijo kakovostne in dolgotrajne slike. CD-ji in DVD-ji, prevlečeni z zlatom, so bolj odporni proti praskam in imajo daljšo življenjsko dobo.

Zlate nanodelce uporabljamo v kremah za nego kože, vlažilnih kremah in balzamih za ustnice priznanih znamk v lepotni panogi. Lastnosti delcev zlata naj bi izboljšali tonus, elastičnost in upočasnili staranje kože ter izboljševali krvni obtok.

Nekatere prestižne restavracije za dekoracijo svojih ekstravagantnih jedi uporabljajo zlato v obliki tankih lističev ali majhnih zlatih ostružkov. Zlato nima okusa, je nestrupeno in ga lahko pojemo, ker pa ga ne moremo prebaviti, ga izločimo.

Za nekatere ljudi predstavlja zlato še vedno statusni simbol in velik prestiž. Premožni posamezniki kažejo svoje bogastvo v obliki luksuzne zlate ure, modnega nakita ali z okrasitvijo svojih prestižnih avtomobilov in mobilnih telefonov, prevlečenih z zlatom. Banka v Kazahstanu je celo ustvarila ekskluzivno kreditno kartico iz zlata, diamantov in biserov.

5 GIBANJE CENE ZLATA ZADNJIH 20 LET

5.1 ANALIZA GIBANJA CENE ZLATA

Tabela 1 predstavlja primerjavo gibanja povprečne neto plače v Sloveniji, podatki so pridobljeni z Uradnega lista Republike Slovenije in SURS-a (slovenske tolarje smo delili s faktorjem 239,64 in tako dobili evre), s povprečno vrednostjo ene unče zlata v posameznem izbranem letu, do teh podatkov pa smo prišli na spletni strani Gold price (2021). Skupaj smo sešteli najnižjo in najvišjo vrednost ene unče v iskanem letu, vsoto nato delili z dve in dobili povprečno vrednost ene unče za določeno leto. Prvi stolpec predstavlja posamezno leto, v drugem stolpcu je izražena vrednost povprečne plače v Sloveniji, v tretjem stolpcu je zapisana povprečna cena za eno unčo zlata v izbranem letu in v zadnjem stolpcu je navedeno razmerje med plačo in vrednostjo ene unče. Iz tabele je razvidno, da je bilo najbolj ugodno razmerje za nakup zlata v letih 2003 in 2004, saj smo takrat lahko dobili za eno slovensko

povprečno plačo dve unči zlata. Najslabše razmerje pa je bilo v letu 2012, ko si je gospodarstvo že malo opomoglo po svetovni finančni krizi, in v letu 2020, v obdobju pandemije covid-19, ko smo lahko za povprečno plačo dobili manj kot unčo zlata, tj. dobre tri četrtine. Povprečna plača v Sloveniji je v 20 letih zrastle s takratnih 504 evrov na 1208 evrov v letu 2020, kar je za 141,6 odstotka, medtem ko se je povprečna vrednost ene unče zlata povečala s 300 evrov na lanskoletno povprečno vrednost 1537 evrov, kar predstavlja 412,3-odstotno rast.

Izbrano leto	Povprečna neto plača v €	Povprečna cena unče v €	Razmerje med plačo in unčo
2000	504	300	1,66
2001	563	301	1,87
2002	617	327	1,88
2003	664	322	2,06
2004	702	330	2,13
2005	733	387	1,89
2006	773	486	1,59
2007	834	507	1,64
2008	900	590	1,52
2009	930	710	1,31
2010	966	909	1,06
2011	987	1149	0,86
2012	991	1298	0,76
2013	997	1081	0,92
2014	1005	925	1,09
2015	1013	1048	0,97
2016	1030	1105	0,93
2017	1062	1133	0,94
2018	1092	1069	1,02
2019	1133	1258	0,90
2020	1208	1537	0,78

*Tabela 1: Primerjava povprečne plače v Sloveniji s povprečno ceno unče zlata
(Lastni vir)*

Na naslednjih dveh grafih imamo predstavljeno gibanje vrednosti zlata v zadnjih desetih in 21 letih. Vertikalna os predstavlja vrednost ene unče zlata v evrih, horizontalna os pa posamezno leto. Z grafa na sliki 12 je razvidno, da je vrednost

zlata v zadnjem desetletju močno nihala, v zadnjih dveh letih pa krepko narasla. Točni podatki so predstavljeni v tabeli 2.

- Graf gibanja vrednosti zlata od leta 2011 do 2021.

Slika 11: Desetletno gibanje cene zlata
(Vir: Gold price, 2021)

- Graf gibanja vrednosti zlata od leta 1999 do 2021.

Slika 12: Dvajsetletno gibanje cene zlata
(Vir: Gold price, 2021)

V tabeli 2 je prikazano gibanje vrednosti zlata, po dostopnih podatkih na spletni strani Gold price (2021), od decembra 1999 do decembra 2020, za posamezno

enoletno obdobje. Poleg vrednosti ene unče za izbran datum imamo izračun letnega donosa v odstotkih, v naslednjih dveh stolpcih sta podani še najnižja in najvišja vrednost zlata v tistem enoletnem obdobju, v zadnjem stolpcu pa je podano nihanje vrednosti zlata, ki predstavlja razliko med najnižjo in najvišjo vrednostjo, izraženo v odstotkih.

Izbrano obdobje	Cena za unčo v €	Letni donos	Najnižja vrednost	Najvišja vrednost	Nihanje vrednosti
14. 12. 1999	281,12	%	€	€	%
21. 12. 2000	300,30	+6,82	281,12	318,95	13,45
17. 12. 2001	307,66	+2,45	283,20	320,50	13,17
6. 12. 2002	325,55	+5,81	307,66	348,53	13,28
24. 12. 2003	331,19	+1,73	303,88	340,49	12,05
15. 12. 2004	328,44	-0,83	314,21	345,91	10,09
12. 12. 2005	448,74	+36,63	326,25	448,74	37,54
16. 12. 2006	469,30	+4,58	433,51	540,20	24,61
11. 12. 2007	546,32	+16,41	469,30	546,32	16,41
11. 12. 2008	615,91	+12,74	546,85	633,11	15,77
23. 12. 2009	761,16	+23,58	615,91	805,37	30,76
20. 12. 2010	1056,72	+38,83	761,16	1056,72	38,83
20. 12. 2011	1234,39	+16,81	968,66	1329,36	37,23
18. 12. 2012	1262,98	+2,32	1225,66	1370,73	11,84
17. 12. 2013	893,60	-29,25	893,60	1269,08	42,02
19. 12. 2014	977,41	+9,38	873,23	977,41	11,93
22. 12. 2015	979,79	+0,24	971,92	1125,23	15,77
22. 12. 2016	1082,92	+10,52	979,79	1231,00	25,54
25. 12. 2017	1073,71	-0,85	1056,29	1210,80	14,63
26. 12. 2018	1118,92	+4,21	1020,37	1118,92	9,66
24. 12. 2019	1352,86	+20,91	1107,48	1408,72	27,20
24. 12. 2020	1542,82	+14,04	1342,80	1733,02	29,06
Povprečni letni donos		+9,38	281,12 €	1733,02 €	516,47 %

Tabela 2: Gibanje vrednosti zlata v obdobju posameznega leta
(Lastni vir)

Kot je razvidno s slike 13 in iz tabele 2, je imelo zlato najbolj konstantno vrednost v petletnem obdobju, od decembra 1999 do decembra 2004, ko se je cena, z majhnimi nihanji, gibala od 281 do 328 evrov. V tem času je imelo povprečno letno rast 3,2 odstotka. Do decembra 2005 je sledil skok navzgor za 36,63 odstotka in vrednost je znašala 448 evrov za unčo. Nato je sledila povprečna 11,24-odstotna letna rast do decembra 2008, ko je bila unča zlata vredna 616 evrov. V naslednjem letu, v obdobju finančne in gospodarske krize, pa je vrednost zlata zopet bolj občutno narasla, in sicer za 23,58 odstotka (na 761 €) do decembra 2009. Sledila je rekordna letna rast do decembra 2010, kar za 38,83 odstotka, ko je bila unča 1056 evrov in je šla prvič preko 1000 evrov. Sledili sta dve leti s povprečno 9,56-odstotno letno rastjo. Od decembra 2012 (1263 €) do decembra 2013 (893 €) je sledil rekorden padec – 29,25 odstotka. Po decembru 2013 se je nihanje zopet nekoliko umirilo in nadaljevala se je 4,7-odstotna povprečna letna rast do decembra 2018 (1119 €). V zadnjih dveh letih smo zopet opazili bolj občutno rast, in sicer do decembra 2019 (1353 €) za 20,91 odstotka in nato do decembra 2020 (1543 €) za 14,04 odstotka. V obdobju od decembra 1999 do decembra 2020 imamo povprečni letni donos 9,38 odstotka, vrednost ene unče pa je s takratnih 281,12 evra (24. 12. 1999) narasla na 1542,82 evra (24. 12. 2020), tj. za 448,81 odstotka. Razlika med najnižjo in najvišjo vrednostjo v tem obdobju pa znaša 516,47 odstotka.

Izbrano obdobje	Cena za unčo v €	Donos v obdobju %	Najnižja vrednost €	Najvišja vrednost €	Nihanje vrednosti %
14. 12. 1999	281,12				
5 let			281,12	348,53	23,98
15. 12. 2004	328,44	+16,83			
5 let			314,21	805,37	156,31
23. 12. 2009	761,16	+131,75			
5 let			761,16	1370,73	80,08
19. 12. 2014	977,41	+28,41			
5 let			971,92	1394,19	43,45
24. 12. 2019	1352,86	+38,41			
1 leto			1342,80	1733,02	29,06
24. 12. 2020	1542,82	+14,04			
14. 12. 1999	281,12		14. 12. 1999–6. 8. 2020		RAST
21 let			281,12 €	1733,02 €	516,47 %
24. 12. 2020	1542,82	+448,81			

Tabela 3: Gibanje vrednosti zlata v posameznem obdobju
(Lastni vir)

V tabeli 3 imamo predstavljeno gibanje vrednosti zlata za posamezna petletna obdobja. Od decembra 1999 (281,12 €) do decembra 2004 (328,44 €) smo ugotovili 16,83-odstotno rast. V naslednjem obdobju do decembra 2009 (761,16 €) je vrednost rekordno narasla za 131,75 odstotka. V tem obdobju smo zaznali tudi največjo razliko med najnižjo (314,21 €) in najvišjo (805,37 €) vrednostjo za eno unčo zlata, kar je 156,31 odstotka. Sledi obdobje do decembra 2014 (977,41 €), ko je bila 28,41-odstotna rast. Tudi v tem obdobju smo imeli kar precejšnje nihanje med najnižjo (761,16 €) in najvišjo (1370,73 €) vrednostjo zlata, kar je 80,08 odstotka. Tu se je kazal še odsev posledic finančne in gospodarske krize. V zadnjem petletnem obdobju do decembra 2019 (1352,86 €) pa je cena narasla za 38,41 odstotka. Tudi zadnje leto smo opazili pozitivno rast do decembra 2020 (1542,82 €), za 14,04 odstotka. Najbolj krizno leto za zlato je bilo leto 2013, ko je njegova vrednost doživela 29,25-odstoten padec.

- Graf gibanja vrednosti zlata od leta 1973 do 2021.

Slika 13: Gibanje cene zlata v USD za unčo
(Vir: Gold price, 2021)

Zlato je po odpravi zlatega standarda leta 1971 počasi začelo pridobivati svojo vrednost (slika 13). Najvišjo vrednost je doseglo januarja 1980, in sicer za zelo kratek čas je unča zlata dosegla 850 USD, po tem je vrednost začela upadati. Sledilo je devetletno obdobje rahlega nihanja, leta 1989 pa se je cena ustalila na okoli 400 dolarjev za unčo in vztrajala do leta 1996, ko je sledil počasen upad do avgusta 1999, takrat je doseglo najnižjo vrednost (255 USD) po letu 1979. Od leta 2001 se je trend rasti obrnil navzgor, kar je predstavljeno v tabeli 2 in opisano v prejšnjih dveh odstavkih.

5.2 ELEMENTI VPLIVA NA RAST CENE ZLATA

Kot navaja Folger (2020), je zlato v avgustu 2020 doseglo najvišjo ceno, preko 2000 USD za unčo, medtem ko je bila pred 50 leti še pod 100 USD.

Ključni dejavniki, ki vplivajo na ceno zlata so:

- Navdušenje vlagateljev nad zlatom je ceno te kovine v zadnjih 50 letih močno povečalo. Več bomo kupovali zlato, bolj se bo cena poviševala, v skladu s ponudbo in povpraševanjem. Za določanje cene zlata ni nekih temeljnih osnov.
- Tako kot pri drugih surovinah sta tudi tu pomembni ponudba in povpraševanje, kljub temu pa zlato stalno ohranja neko dodano vrednost.
- Pomemben vir povpraševanja so centralne banke in vladni trezorji.
- Naložbeno povpraševanje po zlatu prav tako vpliva na njegovo ceno.

- Praviloma se zlato giblje nasprotno od vrednosti dolarja, je nekakšna varovalka pred inflacijo.
- Zaloge zlata so odvisne predvsem od rudarskih družb, njihovo pridobivanje pa od leta 2016 upada.

Rezerve centralnih bank

Kadar centralne banke svoje denarne rezerve pretvorijo v zlato, cena temu naraste. Številne države imajo svoje bančne rezerve predvsem v zlatu. Odkar so preklicali zlati standard, centralne banke po svetu kupujejo zlato. Največji kupec je Rusija, sledita ji Turčija in Kazahstan. Vlade so v letu 2018 skupaj kupile kar 651 ton zlata.

Vrednost ameriškega dolarja

Cena zlata je vezana na ameriški dolar in je obratno sorazmerna z njegovo vrednostjo, ko dolar izgublja vrednost, običajno cena zlata raste, in obrnjen. Kadar je dolar močan, ohranja nižjo in nadzorovano vrednost zlata, ko pa dolar izgublja vrednost, zaradi naraščajočega povpraševanja po zlatu temu povzroči višjo ceno. V obratnem razmerju delujeta zato, ker padajoči dolar povečuje vrednosti valut v drugih državah in deluje kot nekakšno zavarovanje pred inflacijo. Ko narašča inflacija, običajno narašča tudi cena zlata.

Nakit in industrija

Pomembno vlogo pri ceni zlata ima povpraševanje po zlatem nakitu, saj se za nakit porabi skoraj polovica pridobljenega zlata. Največje porabnice nakita so Indija, Kitajska in ZDA. Z naraščanjem povpraševanja po nakitu in elektronskih komponentah se lahko poveča tudi cena zlata.

Zaščita bogastva

Med gospodarsko krizo vlagatelji vlagamo v zlato in ga imamo za varno naložbo, ker ima trajno in otipljivo vrednost. Ko donosnosti delnic, obveznic in nepremičnin padajo, se vlagatelji začnemo zanimati za zlato in s tem sprožimo njegovo rast. Predstavlja nam zaščito pred devalvacijo, inflacijo ali političnimi nestabilnostmi.

Naložbe v zlato

Na ceno zlata vplivajo povpraševanja skladov, ki trgujejo z zlatom ali izdajajo njegove delnice, saj ga morajo imeti na zalogi, da ga lahko vlagatelji kupujemo ali prodajamo. V letu 2019 je investicijsko zlato predstavljalo 29 odstotkov pridobljenega zlata. Nekateri skladi ETF predstavljajo dejansko lastništvo kovine, drugi pa imajo v lasti le delnice rudarskih podjetij in ne fizičnega zlata.

Pridobivanje zlata

Pomemben vpliv na ceno zlata ima tudi njegovo pridobivanje. Po letu 2016 to upada. Vzrok je lahko ta, da so večino lahko dostopnega zlata že izkopal. Sedaj morajo rudarska podjetja vlagati večja sredstva, da pridejo do novih zalog zlata.

Manj kot ga nakopljejo, večji so stroški in posledično je višja končna cena zlata. Svetovno povpraševanje po zlatu je večje od zmogljivosti rudarske panoge.

Emspak (2020) pravi, da imajo pomembno vlogo pri določanju cene zlata njegova ponudba, povpraševanje, vedenje vlagateljev in gospodarske razmere. Kadar se gospodarske razmere poslabšajo, se običajno cena zlata poviša. Gre za blago, ki ni vezano na nič drugega, in je dober element za razpršene naložbe. Cena zlata ima pozitivno elastičnost, kar pomeni, da se njegova vrednost povišuje skupaj s povpraševanjem.

6 ANALIZA ANKETNE RAZISKAVE

6.1 ANKETA O ZLATU KOT NAKITU IN NALOŽBI

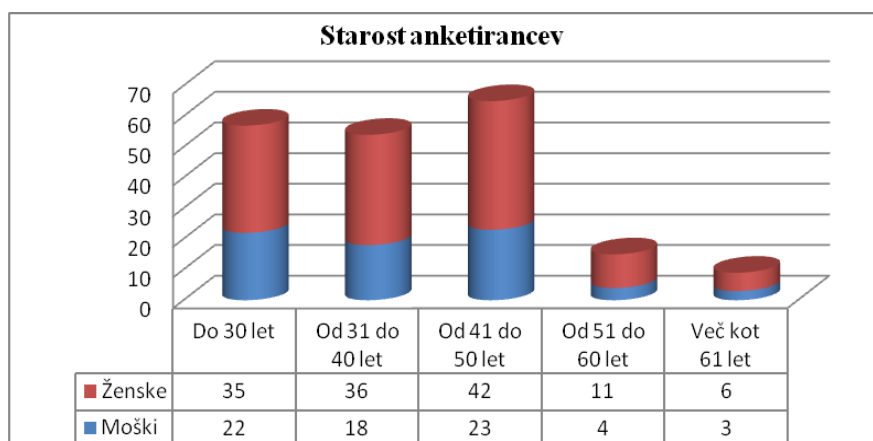
V raziskovalnem delu smo uporabili metodo anketiranja. Anketa je bila sestavljena iz 20 vprašanj, ki so se nanašala na odnos anketirancev do zlatega nakita in naložbenega zlata. Predvsem nas je zanimalo, kaj imajo v lasti od zlatega nakita, ali ga nosijo, so že kdaj kupovali naložbeno zlato, v kakšen namen bi ga kupili in če mogoče že varčujejo tudi v zlatu.

Anketiranje smo opravili z anketo, ustvarjeno 15. 11. 2020, na spletni strani: <http://www.mojaanketa.si/anketa/676743332/>. Vprašanja so bila jasna in kratka, odgovori pa so bili že podani. Pri nekaterih vprašanjih je bilo možnih več odgovorov, na eno vprašanje (št. 6) pa so morali anketiranci podati svoj odgovor. Pri enem vprašanju je bilo treba podati odgovor na lestvici od 1 do 5. V treh dneh je vprašalnik izpolnilo 200 anketirancev, kar ocenjujemo za dober odziv.

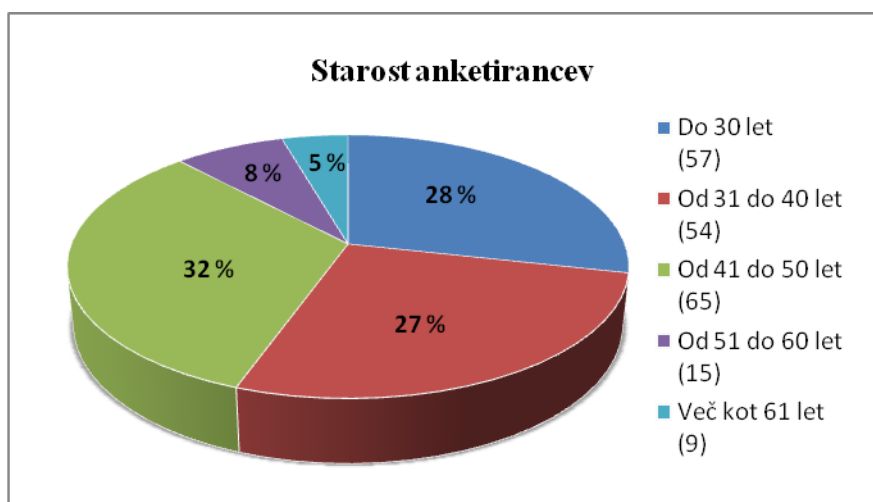

6.2 STATISTIKA ANKETIRANCEV

Anketo smo omejili na 200 anketirancev, od tega jih je bilo 130 ženskega in 70 moškega spola. Povprečna starost udeležencev, moških in žensk, je bila 38 let. Najmlajši anketiranec je imel 19, najstarejši pa 69 let. Večina, 176 (87 %), je bila starih med 19 in 50 let, le 24 (12 %) je bilo starejših od 50 let.

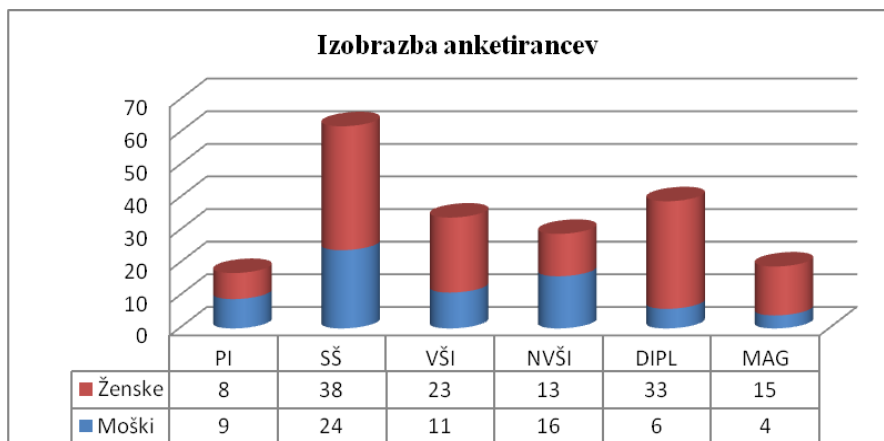
Graf 1: Starost anketirancev (M in Ž)
(Lastni vir)

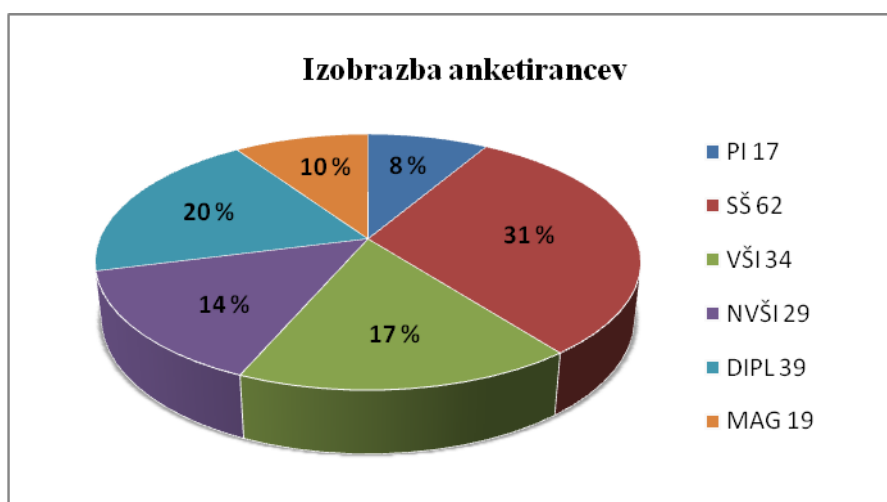
Graf 2: Starost anketirancev
(Lastni vir)

Kratice na grafu o izobrazbi anketirancev pomenijo: PI – poklicna izobrazba, SŠ – srednja šola, VŠI – višja šola, NVŠI – nedokončana višja šola, DIPL – diploma, MAG – magisterij. Največ od vseh ima dokončano srednjo šolo: 62 (31 %), 33 (25

%) žensk ima diplomo. Najmanj od vseh jih ima poklicno izobrazbo: 17 (8 %). 16 moških ima nedokončano višjo šolo, kar predstavlja skoraj četrtino (23 %).

Graf 3: Izobrazba anketirancev (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 4: Izobrazba anketirancev
(Lastni vir)

6.3 REZULTATI ANKETE

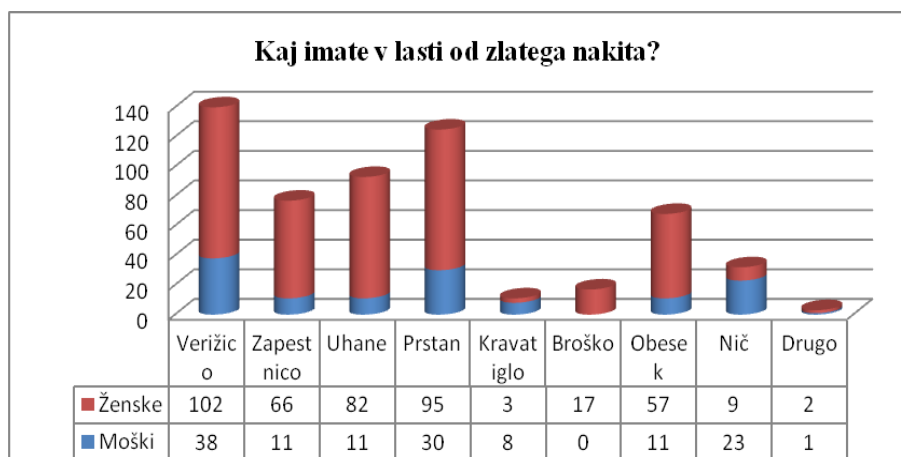
V tem delu smo analizirali odgovore na posamezna vprašanja, ki smo jih postavili anketirancem. S stolpčnimi grafikoni smo ponazorili posamezne odgovore moških in žensk, s tortnimi grafikoni pa odgovore vseh anketirancev, ki so izraženi tudi v odstotkih.

1. Kaj imate v lasti od zlatega nakita? (možnih je več odgovorov)

Iz tabele 4 je razvidno, da ima največ žensk verižico, prstan ali uhane, samo 9 (7 %) jih nima nobenega kosa zlatega nakita. Pri moških prevladujeta verižica ali prstan, kar 23 ali ena tretjina (32,9 %) pa si ne lasti zlatega nakita, 12 od teh jih je bilo starih do 30 let, 11 pa je bilo starih do 40 let. Pri odgovoru drugo so vsi trije navedli, da si lastijo naložbeno zlato, kar pa ne spada pod zlat nakit.

	Ženske	Moški	Skupaj	Ž %	M %	Vsi %
Verižica	102	38	140	78,5	54,3	70,0
Zapestnica	66	11	77	50,1	15,7	38,5
Uhani	82	11	93	63,1	15,7	46,5
Prstan	95	30	125	73,1	42,8	62,5
Kravat. igla	3	8	11	2,3	11,4	5,5
Broška	17		17	13,1		8,5
Obesek	57	11	68	43,8	15,7	34,0
Nič	9	23	32	6,9	32,9	16,0
Drugo	2	1	3	1,5	1,5	1,5

Tabela 4: Kaj imate v lasti od zlatega nakita?
(Lastni vir)

Graf 5: Kaj imate v lasti od zlatega nakita?
(Lastni vir)

2. Kaj nosite od zlatega nakita? (možnih je več odgovorov)

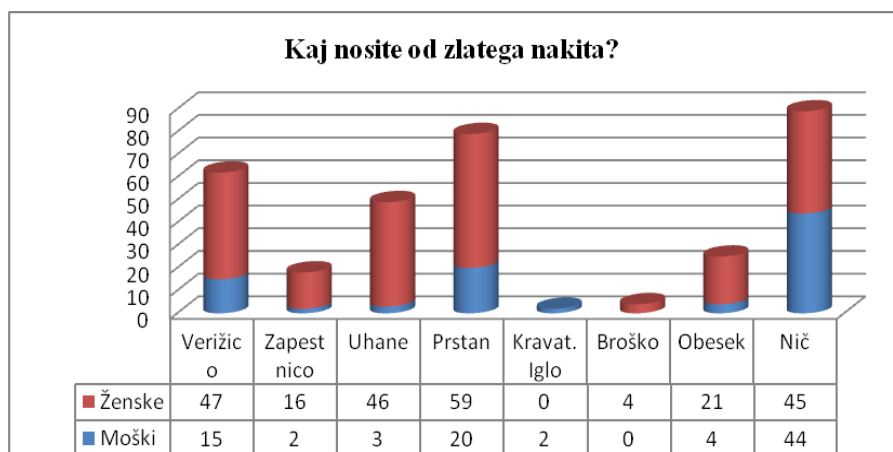
Tabeli 5 in 6 nam prikazujeta, kaj od naštetega nakita nosijo. Najbolj priljubljeni kosi nakita, ki jih nosijo naše anketiranke, so verižice (od 78,5 %, ki imajo verižico, jo nosi le 36,1 % žensk), prstani (od 73,1 % žensk, ki imajo prstan, ga nosi le 45,4 %) in uhani (uhane ima 63,1 % žensk, nosi jih le 35,4 %). Obeske nosi 16,1 %, zapestnice pa le 12,3 % žensk, čeprav ima polovica žensk svojo zapestnico. Medtem ko moški nosijo v glavnem le verižico (54,3 % moških ima verižico, nosi jo pa le 21,4 %) in/ali poročni prstan (tu pa je razlika v odstotkih manjša, prstan ima 42,8 % moških, nosi ga pa 28,5 %). Pri tistih, ki imajo nakit iz zlata, a ga ne nosijo, je 19 moških (27,14 %) in 36 žensk (27,69 %). Kar 44 moških (62,8 %) ne nosi niti enega kosa zlatega nakita, 15 moških (21,4 %) nosi le en kos (9 prstan, 5 verižico in 1 uhan), 6 moških nosi dva kosa (5 verižico in prstan ter 1 prstan in kravatno iglo), 5 moških (7,1 %) pa nosi več kot dva kosa nakita, povprečna starost teh je bila 51 let. Žensk, ki nosijo le en kos zlatega nakita, je 34 (19 prstan, 9 uhani in 6 verižica). Tistih, ki nosijo tri kose nakita ali več, je 25 (19,2 %), povprečna starost teh je 46 let.

	Ženske	Moški	Skupaj	Ž %	M %	Vsi %
Verižica	47	15	62	36,1	21,4	31,0
Zapestnica	16	2	18	12,3	2,8	9,0
Uhani	46	3	49	35,4	4,2	24,5
Prstan	59	20	79	45,4	28,5	39,5
Kravat. igla		2	2		2,8	1,0
Broška	4		4	3		2,0
Obesek	21	4	25	16,1	5,7	12,5
Nič	45	44	89	34,6	62,8	44,5

Tabela 5: Kaj nosite od zlatega nakita?
(Lastni vir)

Nosijo nakit	Ženske	Moški	Skupaj	Ž %	M %	Vsi %
Nič	45	44	89	34,6	62,8	44,5
En kos	34	15	49	26,1	21,4	24,5
Dva kosa	26	6	32	20,0	8,6	16,0
Tri ali več	25	5	30	19,2	7,1	15,0
Skupaj	130	70	200	100,0	100,0	100,0

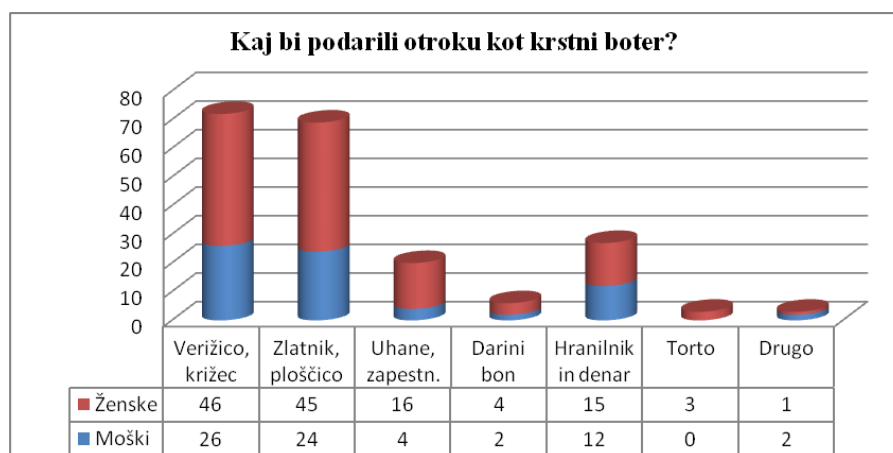
Tabela 6: Koliko nakita nosite?
(Lastni vir)

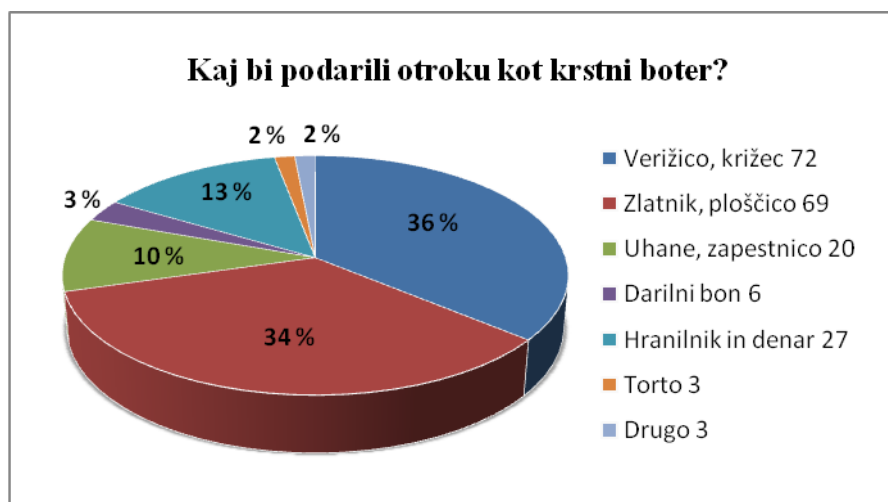
Graf 6: Kaj nosite od zlatega nakita?
(Lastni vir)

3. Kaj bi podarili otroku kot krstni boter?

Kar 161 vprašanih (80 %) bi ob krstu podarilo nekaj iz zlata: verižico s križcem, zlatnik oziroma naložbeno ploščico ter uhane ali zapestnico. Hranilnik z denarjem bi jih podarilo 13 %, pod drugo pa so navedli računalnik, srebro in nič od naštetega.

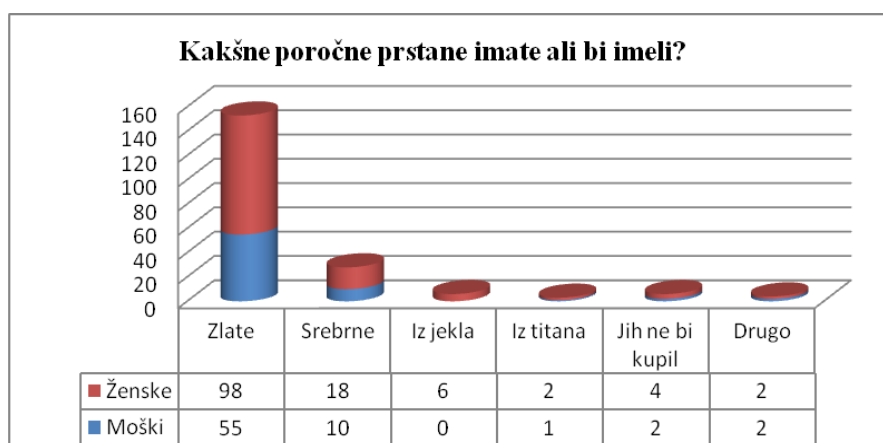
Graf 7: Kaj bi podarili otroku kot krstni boter? (M in Ž)
(Lastni vir)

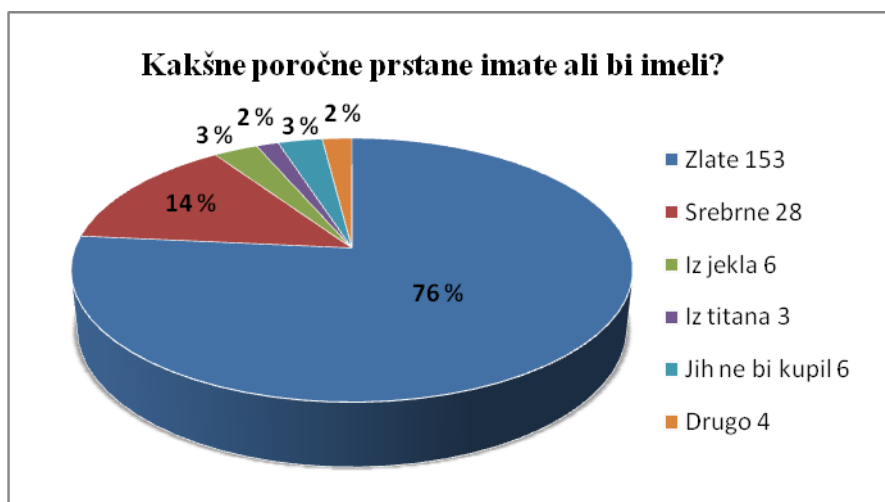
Graf 8: Kaj bi podarili otroku kot krstni boter?
(Lastni vir)

4. Če ste poročeni ali se boste poročili, kakšne poročne prstane imate, oziroma boste kupili?

Pri poročnih prstanih še vedno tradicionalno prevladuje zlato, rumeno in belo, 28 vprašanih (14 %) pa bi se odločilo za srebrne. Za zlate in srebrne prstane skupaj je odgovorilo 181 vprašanih (90 %). Samo 3 % ne bi kupili poročnih prstanov. Odgovori pod drugo so bili štirje (2 %): iz karbona, tetovirani prstani, odvisno od dogovora in nisem poročena.

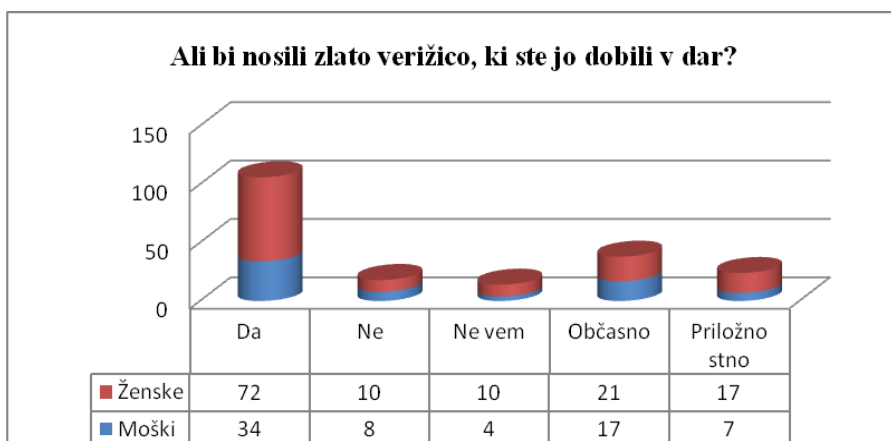
Graf 9: Kakšne poročne prstane imate ali bi imeli? (M in Ž)
(Lastni vir)

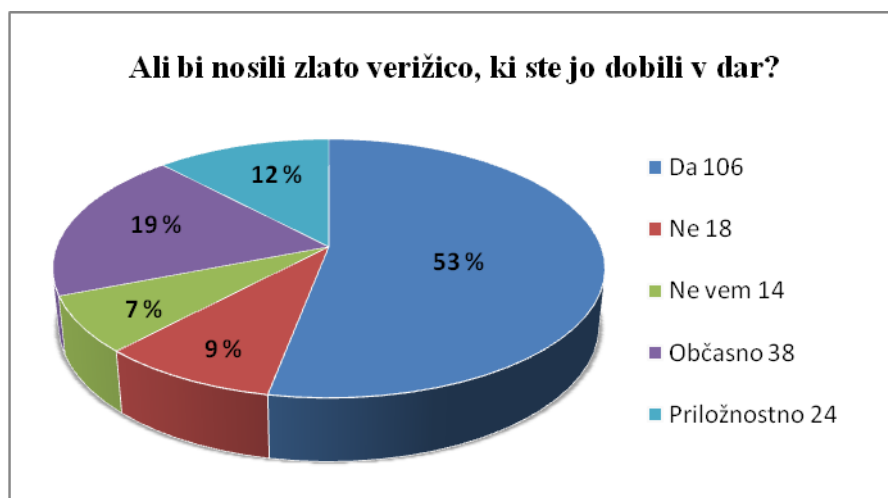
Graf 10: Kakšne poročne prstane imate ali bi imeli?
(Lastni vir)

5. Če bi od partnerja dobili v dar zlato verižico, ali bi jo nosili?

Dobra polovica (53 %) jih je na to vprašanje odgovorila pritrdilno. Drugi je ne bi nosili (9 %) ali samo občasno (19 %), ob posebnih priložnostih (12 %), preostalih 7 % pa ne ve, če bi nosili verižico. 15 moških (21,4 %) in 8 žensk (6,1 %) je takih, ki bi verižico nosili, čeprav sedaj nimajo nobenega zlatega nakita.

Graf 11: Ali bi nosili zlato verižico, ki ste jo dobili v dar? (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 12: Ali bi nosili zlato verižico, ki ste jo dobili v dar?
(Lastni vir)

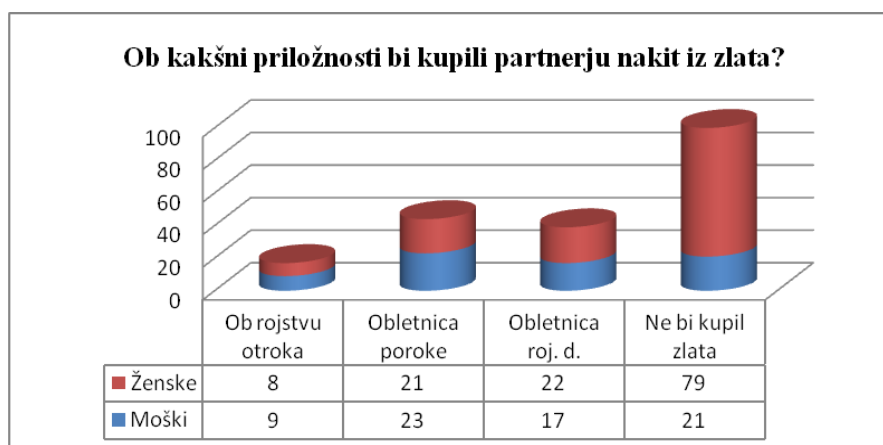
6. Kdaj, ob kakšni priložnosti ste nazadnje kupili kos zlatega nakita in kaj ste kupili?

Pri tem odprtem vprašanju je vsak anketiranec podal svoj odgovor. Vseh 200 odgovorov smo strnili v smiselno celoto in dobili 13 najpogostejših odgovorov. Največ anketiranih nikoli ni kupilo zlatega nakita (30 %). Najpogosteje je bil nakit kupljen za rojstni dan (19,5 %) in ob poroki (17 %). Četrtnina odgovorov je bilo brez navedenega razloga za nakup.

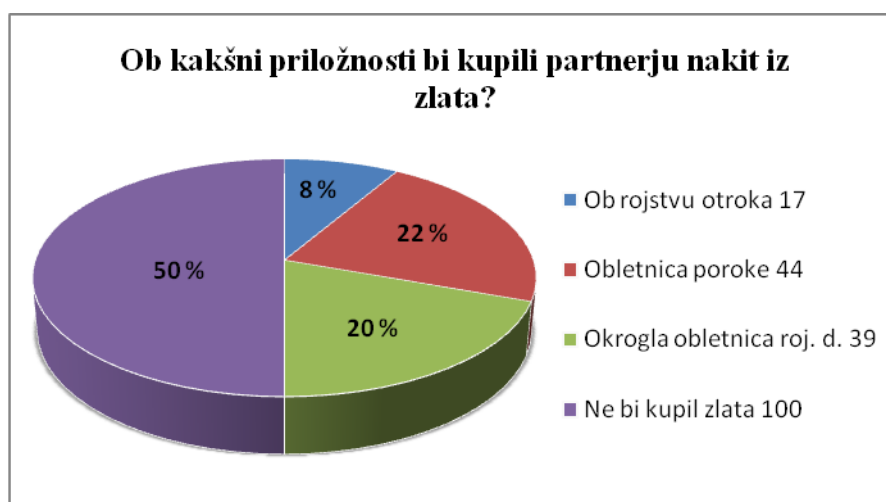
1) Nikoli nisem kupil zlatega nakita (18 M in 42 Ž)	60 = 30,0 %
2) Za rojstni dan: verižico, obesek, zap. ali uhane (8 M in 31 Ž)	39 = 19,5 %
3) Za poroko: zaročni ali poročni prstani (18 M in 16 Ž)	34 = 17,0 %
4) Zlate uhane (1 M in 16 Ž)	17 = 8,5 %
5) Za krst, verižico z obeskom (5 M in 6 Ž)	11 = 5,5 %
6) Verižico (3 M in 6 Ž)	9 = 4,5 %
7) Prstan (5 M in 2 Ž)	7 = 3,5 %
8) Ob rojstvu otroka (4 M in 3 Ž)	7 = 3,5 %
9) Se ne spomnim, že dolgo ne (1 M in 3 Ž)	4 = 2,0 %
10) Zlato ploščico (2 M in 3 Ž)	5 = 2,5 %
11) Okrogla obletnica (2 M in 1 Ž)	3 = 1,5 %
12) Pred 20 leti (1 M in 1 Ž)	2 = 1,0 %
13) Pred 10 leti (2 M)	2 = 1,0 %

7. Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata?

Graf 13: Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata? (M in Ž)
(Lastni vir)

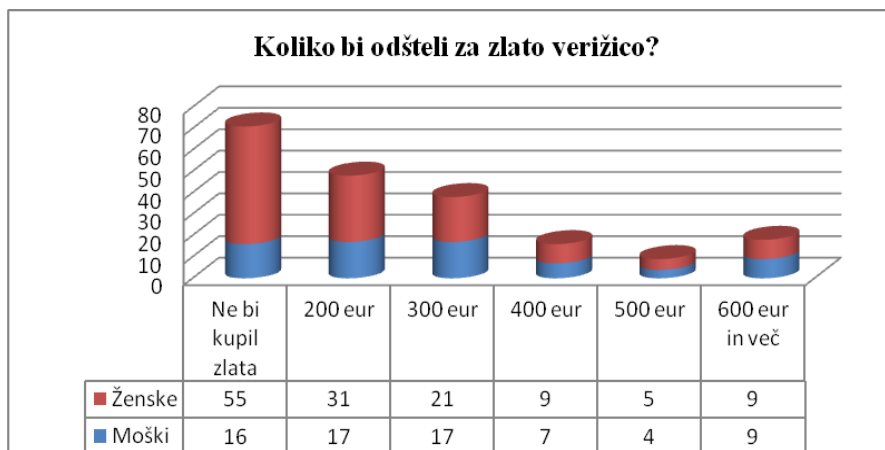
Graf 14: Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata?
(Lastni vir)

Polovica vseh vprašanih (60,7 % žensk in 30 % moških) ne bi kupila partnerju nakita iz zlata, od teh je 55 takih (55 %), ki tudi sami ne nosijo nakita. Največ bi jih kupilo nakit za obletnico poroke (22 %) in za okroglo obletnico rojstnega dne (20 %).

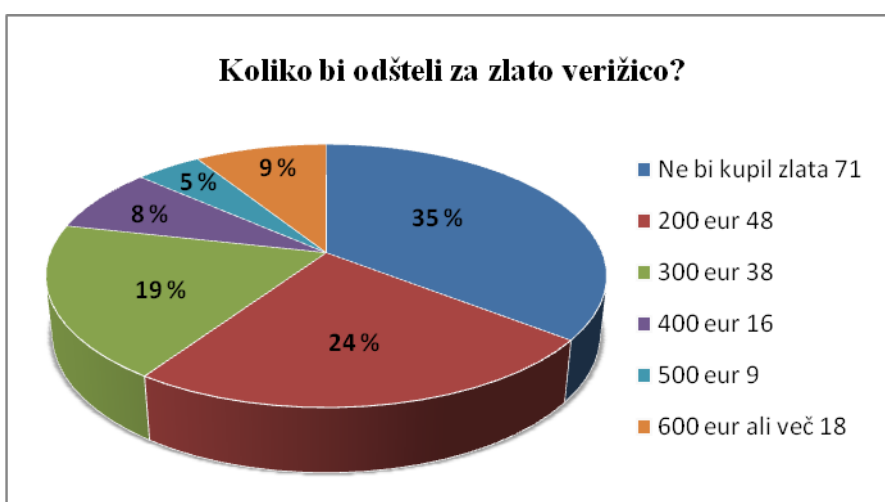
8. Koliko bi bili pripravljeni odšteti za zlato verižico za vas ali za vašega partnerja?

Dobra tretjina (35 %) jih ne bi kupila zlato verižico, od teh 71 je 28 žensk in 13 moških, ki tudi sami ne nosijo nakita. Preostalih 86 (43 %) bi pa zanjo plačalo največ 300 €. Le 43 (22 %) jih je pripravljeno seči v žep bolj globoko. Povprečna starost

tistih, ki bi dali za verižico 400 €, je 39 let, za 500 € 52 let in povprečna starost tistih, ki bi bili pripravljeni plačati 600 € ali več, je 41 let.

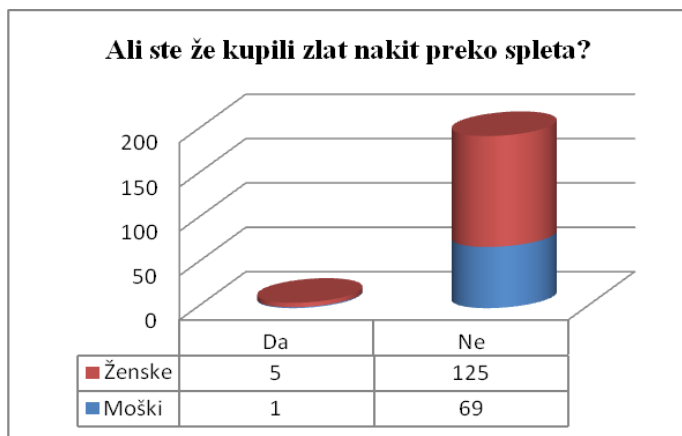
Graf 15: Koliko bi odšteli za zlato verižico? (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 16: Koliko bi odšteli za zlato verižico?
(Lastni vir)

9. Ali ste že kdaj kupili zlat nakit preko spleta?

Pri tem vprašanju so bili pričakovani negativni odgovori, kar 97 % jih je odgovorilo, da še niso kupili zlatega nakita preko spleta, saj pri drobnih izdelkih lahko slika na spletu marsikoga zavede in si ne zna predstavljati dejanske velikosti. Povprečna starost žensk, ki so že kupile zlat nakit preko spleta, je bila 51 let, moški pa je bil star 28 let in z diplomsko izobrazbo.

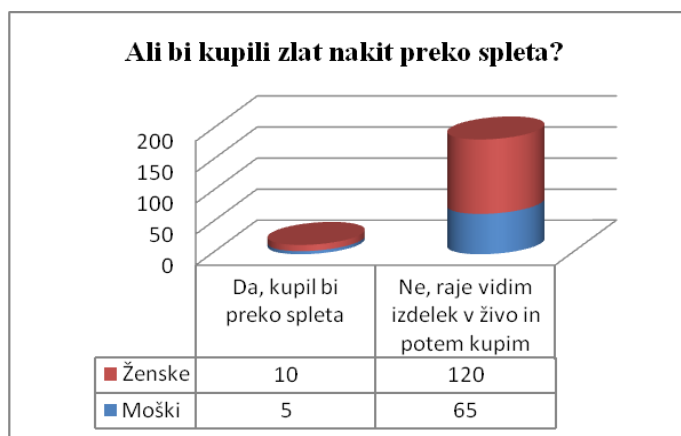
Graf 17: Ali ste že kupili zlat nakit preko spleta? (M in Ž)
(Lastni vir)

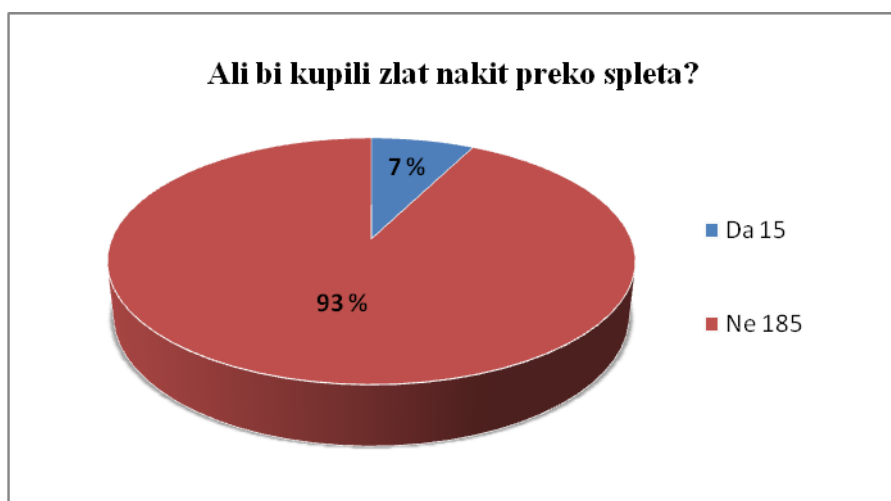
Graf 18: Ali ste že kupili zlat nakit preko spleta?
(Lastni vir)

10. Ali bi kupili prstan oziroma drug kos zlatega nakita preko spleta, ali raje izdelek vidite v živo in se potem odločite za nakup?

Velika večina (93 %) raje vidi izdelek v živo in ne kupuje zlatega nakita preko spleta. Od 15 anketirancev, ki so že kupili zlat nakit preko spleta, sta bili dve ženski s srednješolsko izobrazbo, preostalih 13 pa je imelo najmanj višješolsko izobrazbo.

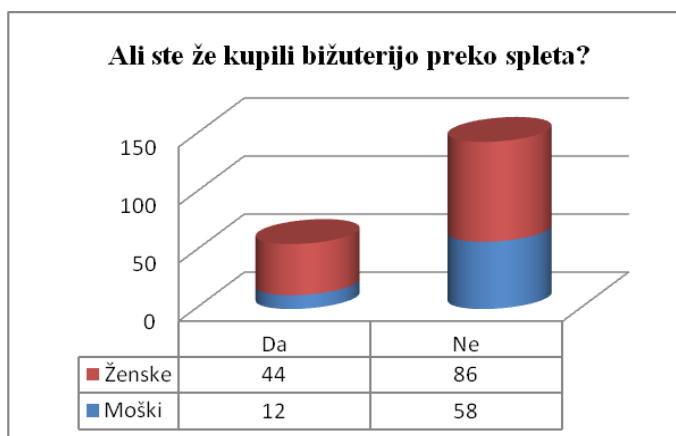
Graf 19: Ali bi kupili zlat nakit preko spleta? (M in Ž)
(Lastni vir)

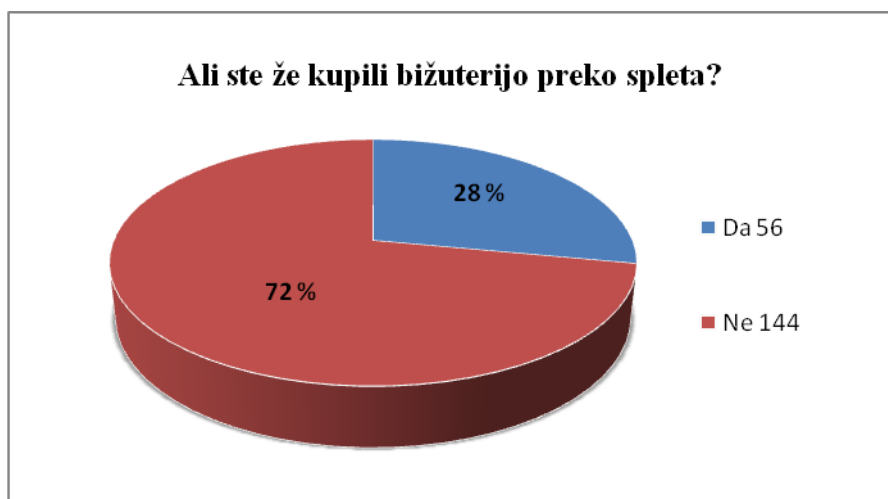
Graf 20: Ali bi kupili zlat nakit preko spleta?
(Lastni vir)

11. Ali ste že kupili bižuterijo, okrasni nakit iz neplemenitih kovin, preko spleta?

Pri tem vprašanju je bilo pričakovati, da bo mogoče še več pozitivnih odgovorov, kot so jih v resnici podali. Dobra četrtina anketirancev (28 %) je že kupila okrasni nakit preko spleta.

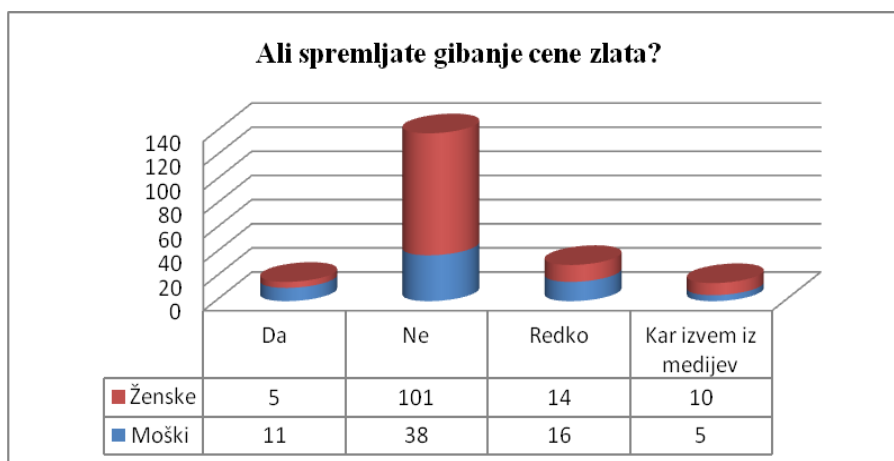
Graf 21: Ali ste že kupili bižuterijo preko spleta? (M in Ž)
(Lastni vir)

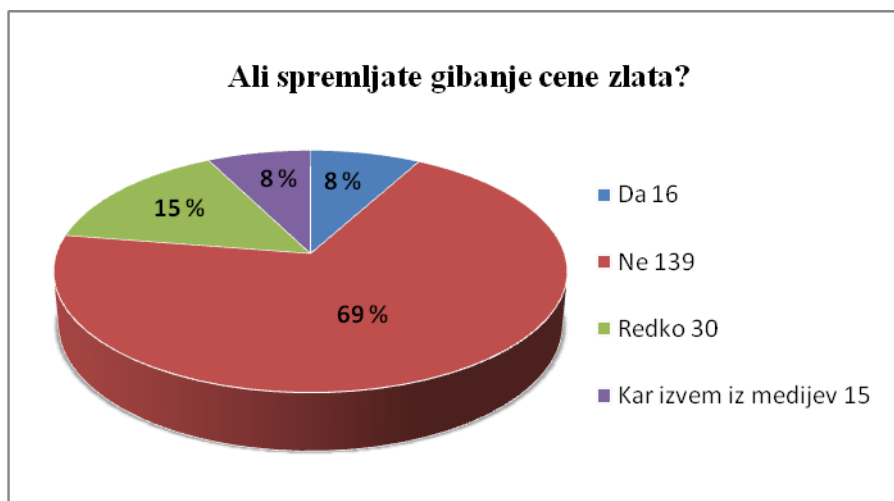
Graf 22: Ali ste že kupili bižuterijo preko spleta?
(Lastni vir)

12. Ali spremljate gibanje cene zlata?

Večina vprašanih, dobri dve tretjini (69 %), ne spremlja gibanja cene zlata. Odstotek tistih, ki spremljajo ceno zlata, je pričakovano večji pri moških (15,7 %) kot pri ženskah (3,8 %).

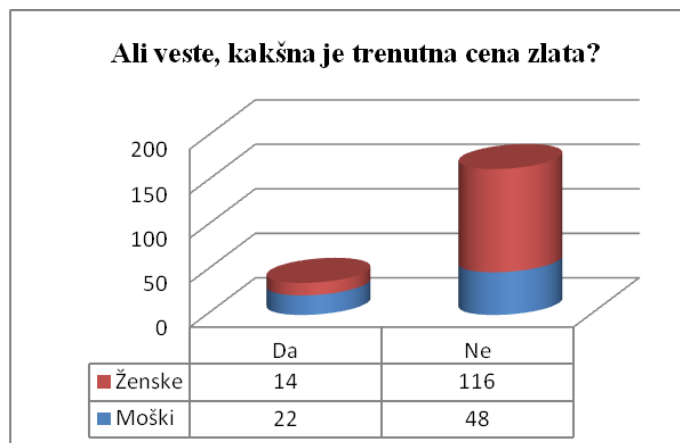
Graf 23: Ali spremljate gibanje cene zlata? (M in Ž)
(Lastni vir)

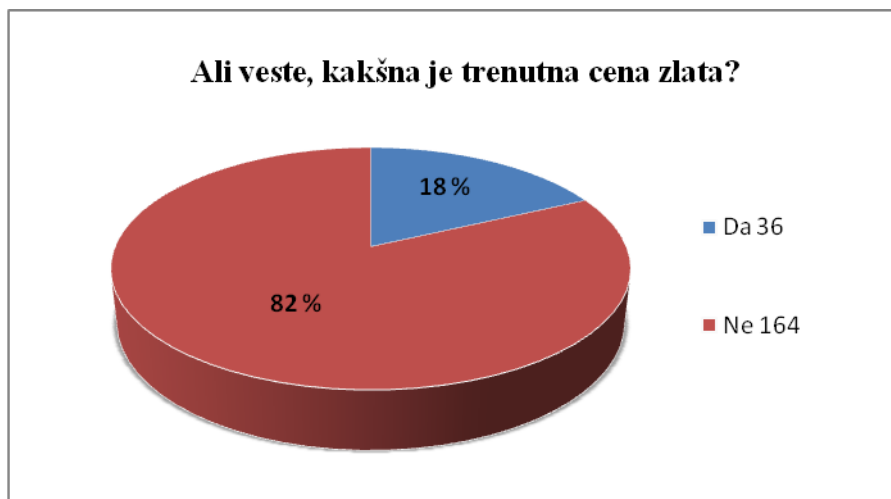
Graf 24: Ali spremljate gibanje cene zlata?
(Lastni vir)

13. Ali veste, kakšna je približna trenutna cena za 1 gram ali 1 kilogram čistega zlata v palici?

Zopet pričakovano jih večina ne ve, kakšna je trenutna cena zlata (68,6 % moških in 89 % žensk), slaba tretjina ali 31,4 % moških in 10,8 % žensk pa je bila z njo seznanjena.

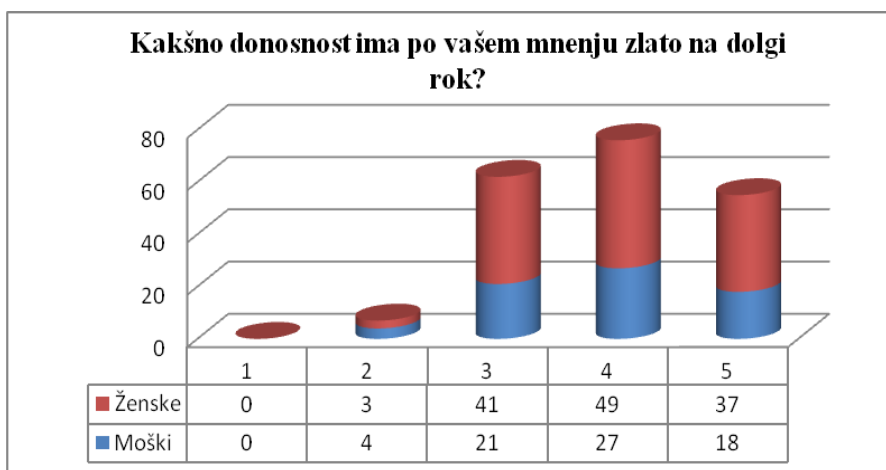
Graf 25: Ali veste, kakšna je trenutna cena zlata? (M in Ž)
(Lastni vir)

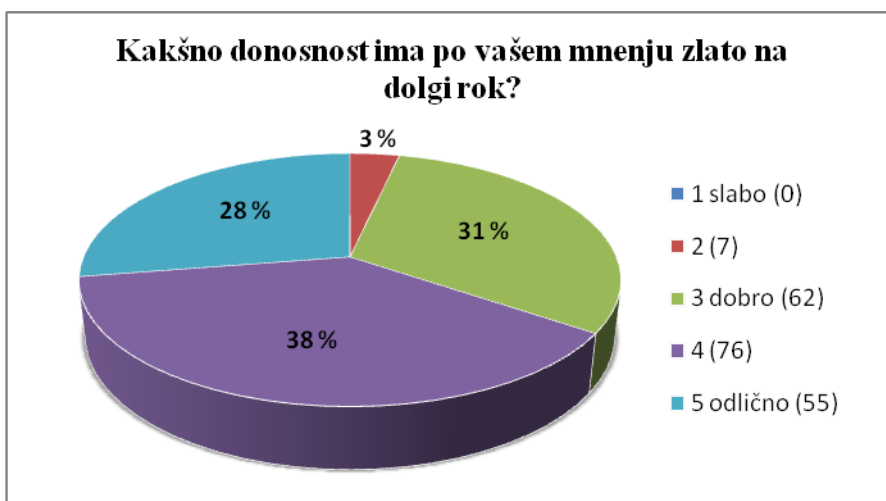
Graf 26: Ali veste, kakšna je trenutna cena zlata?
(Lastni vir)

14. Kakšno donosnost ima po vašem mnenju zlato na dolgi rok?

Pri tem vprašanju so bili odgovori podani na skali od 1 (slab donos) do 5 (odličen donos). Največ jih je menilo, da ima zlato zelo dober donos, in so odgovorili s številko 4 (38 %). Povprečna ocena donosnosti zlata na dolgi rok je bila 3,88. Pri moških je bilo povprečje 3,84, pri ženskah pa 3,92. Za oceno slab donos ni glasoval nihče.

Graf 27: Donosnost zlata (M in Ž)
(Lastni vir)

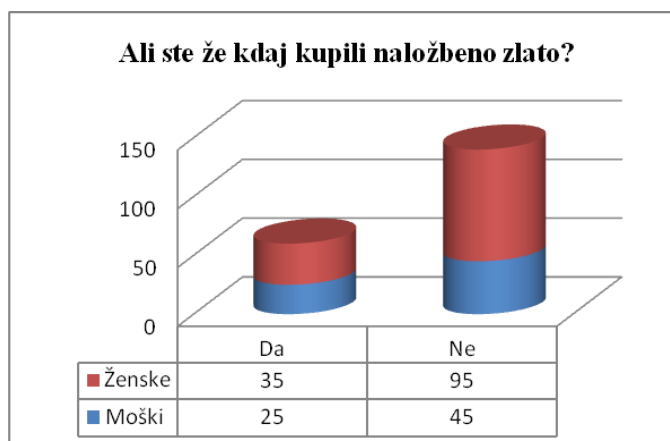

Graf 28: Donosnost zlata
(Lastni vir)

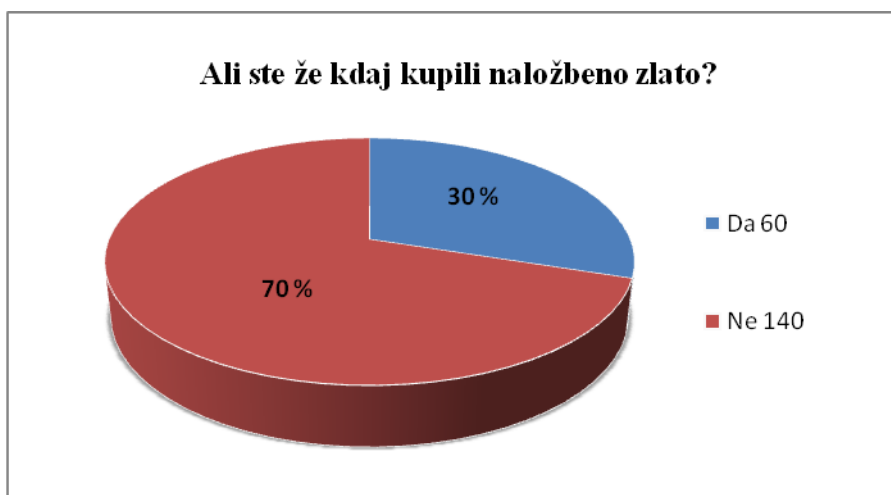
15. Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato: ploščico ali cekin?

Slaba tretjina anketirancev (30 %) je že kupila naložbeno zlato, pri moških je ta odstotek večji (35,7 %) kot pri ženskah (26,9 %).

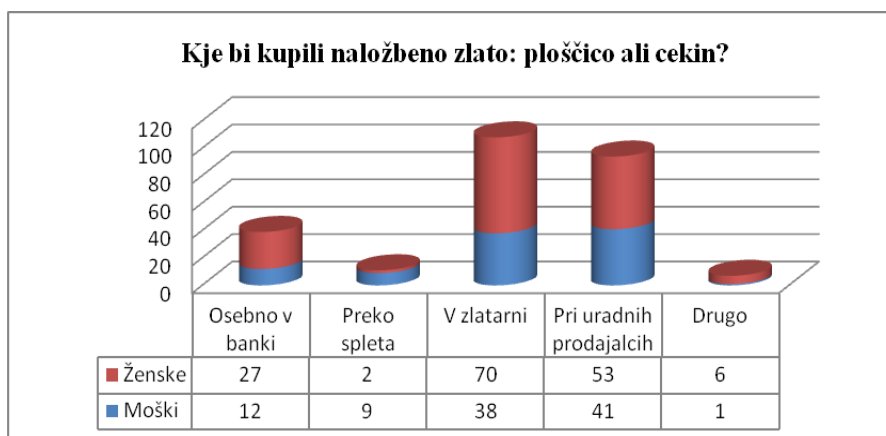
Graf 29: Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato? (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 30: Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato?
(Lastni vir)

16. Kje bi kupili naložbeno zlato: ploščico ali cekin? (možnih je več odgovorov)

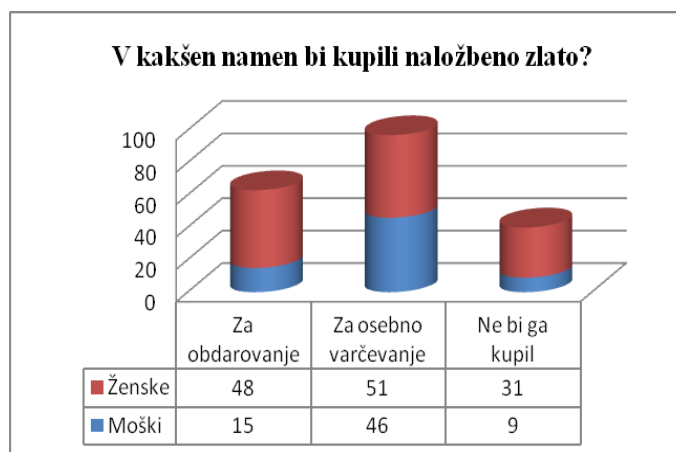
Največ vprašanih bi se odločilo za nakup naložbenega zlata v zlatarni (54 %) in pri uradnih prodajalcih (47 %). V banki bi kupilo naložbeno zlato 19,5 % anketirancev. Le 11 (5,5 %) bi se jih odločilo za nakup preko spleta. Odgovori pod drugo so bili: ne bi kupil (4), ne vem (2) in kjer bi bilo ceneje (1).

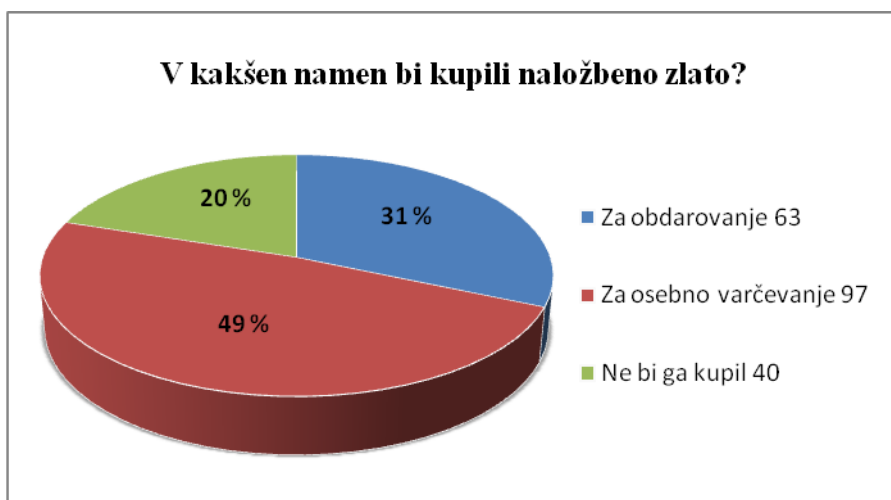
Graf 31: Kje bi kupili naložbeno zlato? (M in Ž)
(Lastni vir)

17. Ob kakšni priložnosti bi kupili naložbeno zlato?

Skoraj polovica vprašanih (49 %) bi kupila naložbeno zlato za osebno varčevanje (65,7 % moških in 39,2 % žensk). Za obdarovanje bi se jih odločilo 63 (31 %), od tega 21,4 % moških in 36,9 % žensk. Naložbenega zlata ne bi kupilo 40 vprašanih (20 %), in sicer 12,8 % moških in 23,8 % žensk.

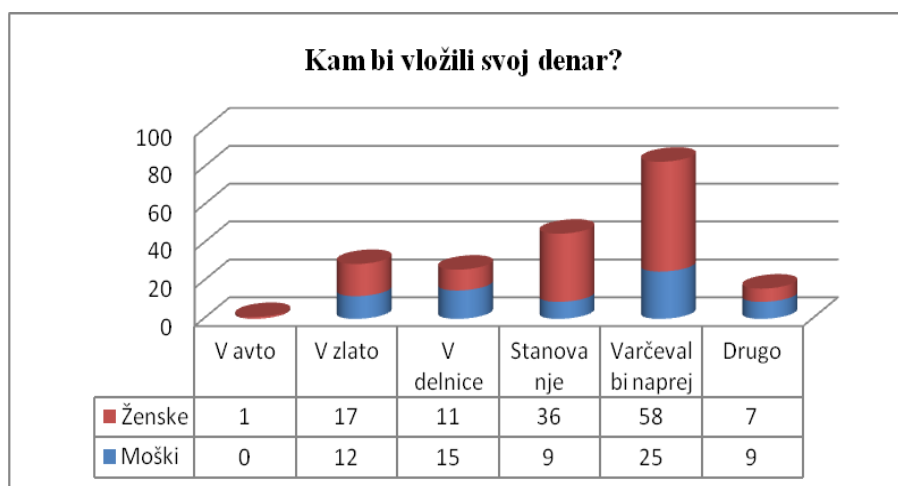
Graf 32: V kakšen namen bi kupili naložbeno zlato? (M in Ž)
(Lastni vir)

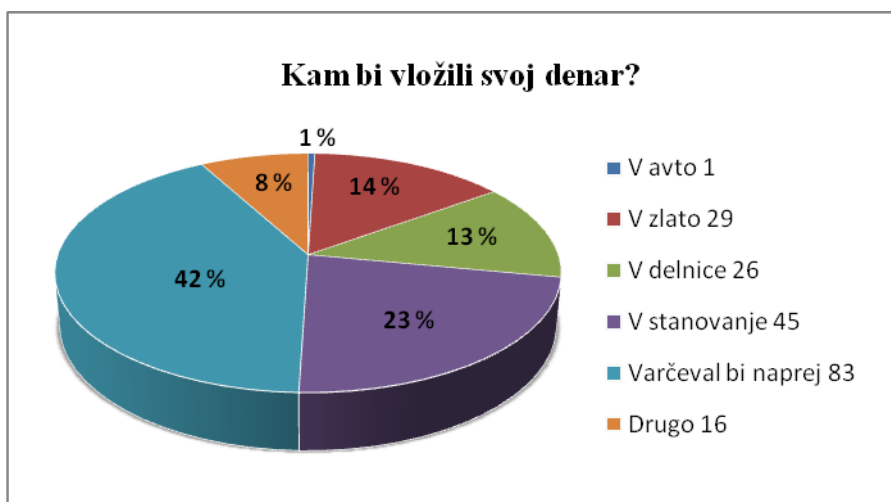
Graf 33: V kakšen namen bi kupili naložbeno zlato?
(Lastni vir)

18. Če bi imeli 5000 evrov odveč, kam bi jih vložili?

V zlato bi vložilo svoje prihranke le 14 % vprašanih (17,1 % moških in 13,1 % žensk). Največ odgovorov je bilo, da bi varčevali še naprej (42 %, od tega moški 35,7 % in ženske 44,6 %), drugi pa bi raje svoj denar vložili v stanovanje (23 %), kar skupaj za varčevanje in stanovanje zneso 65 % vseh vprašanih. V zlato (14 %) in delnice (13 %) bi vložilo podobno število vprašanih. Pod odgovor drugo (8 %) so podali naslednje odgovore: potovanje (7), kripto valute (4) in (po 1) skok s padalom, motor, naložbeno srebro, v izobraževanje ter v pridelavo organske hrane.

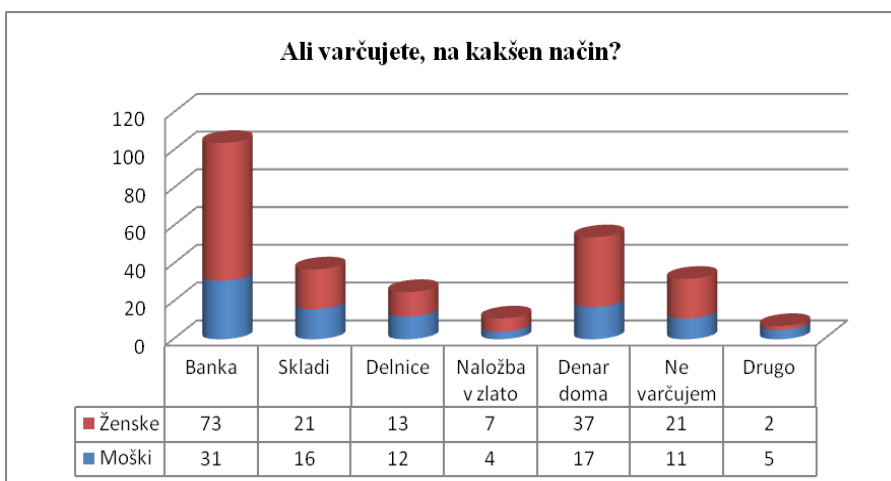
Graf 34: Kam bi vložili svoj denar? (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 35: Kam bi vložili svoj denar?
(Lastni vir)

19. Ali varčujete, na kakšen način? (možnih je več odgovorov)

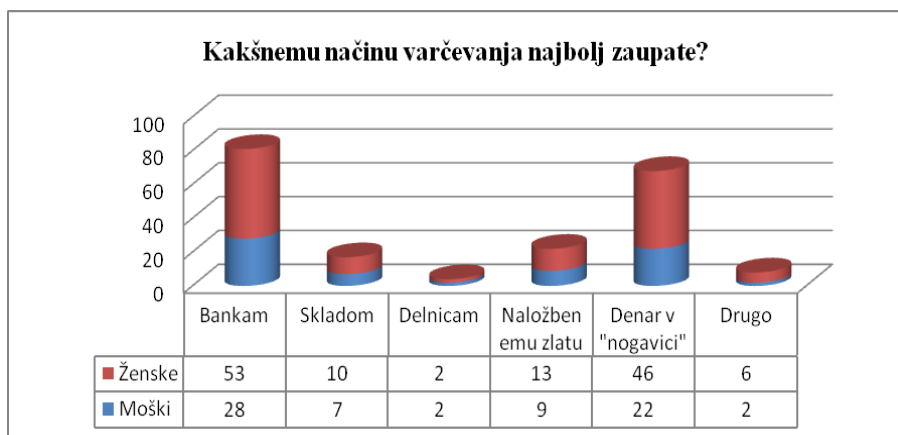
Kot je razvidno z grafa 36, največ anketirancev (52 %) še vedno zaupa svoj denar bankam, 54 vprašanih (27 %) pa ima spravljen denar kar doma "v nogavici". V skladih jih ima naložen denar 18,5 %. Da ne varčujejo, je odgovorilo 16 % vseh vprašanih. Zgolj 5,5 % anketirancev varčuje tudi v naložbenem zlatu. Pod odgovor drugo so zapisali kripto valute (5) in naložbeno srebro (2).

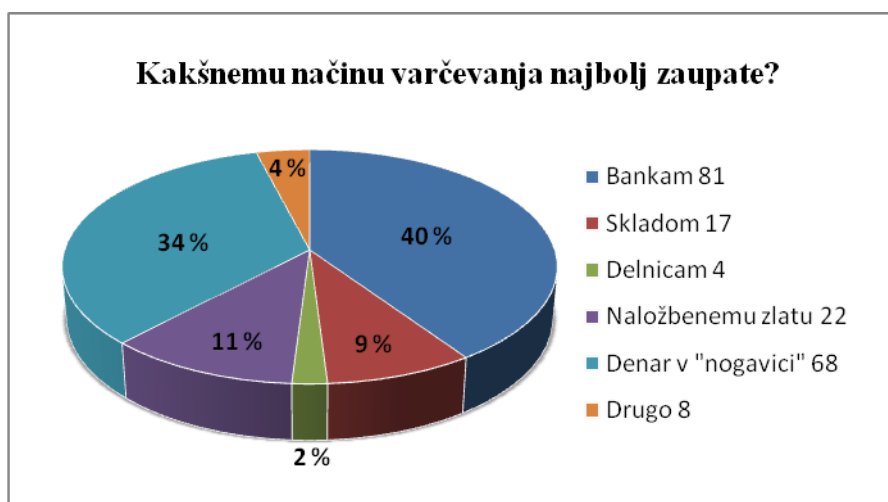
Graf 36: Ali varčujete, na kakšen način?
(Lastni vir)

20. Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate?

Največ vprašanih zaupa bankam (40,5 %), drugi najpogostejši odgovor je bil denar doma "v nogavici" (34 %). Če združimo odgovora banke in denar doma "v nogavici", dobimo skupaj 74,5 % ali 149 vseh odgovorov. Naložbenem zlatu zaupa 22 anketirancev, zgolj 11 %. Najmanj jih zaupa delnicam, samo 2 %. Pod odgovorom drugo pa so zapisali: nobenemu (5), ne varčujem (2) in kripto valutam (1).

Graf 37: Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate? (M in Ž)
(Lastni vir)

Graf 38: Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate?
(Lastni vir)

Pojasnilo: pri vprašanih, kjer je bilo možno podati več odgovorov, smo rezultate, izražene v odstotkih, izračunali glede na celotno število anketirancev (200), oziroma posebej pri moških (70) in ženskah (130).

7 ZAKLJUČEK

Po analizi cene zlata za zadnjih 20 let smo prišli do zaključka, da je zlato lahko varna dolgoročna naložba, žal pa ne prinaša hitrega zaslužka, dividend in obresti ter je zato mogoče manj zanimivo za majhne investitorje. Imenujemo ga tudi varna naložba (varovalo pred inflacijo) za krizne čase, ki ohranja realno vrednost in je dolgoročno precej stabilna. Največja nihanja cene zlata so se pojavila ob svetovnih gospodarskih krizah. Med gospodarsko krizo izgubljammo zaupanje v stabilnost gospodarstva, zlato pa v takšnih situacijah praviloma pridobiva vrednost, saj se poveča zanimanje za njegov nakup. Po začetku finančne krize leta 2008 je zlato začelo pridobivati svojo vrednost in v letu 2012 doseglo tedanjo rekordno vrednost, nato pa je, ob počasnem okrevanju gospodarstva, do konca leta 2013 doživelo rekorden padec. Ob sedanji pandemiji covid-19, ki se je začela konec leta 2019 in še vedno traja, pa je zlato zopet doseglo novo rekordno vrednost v avgustu 2020. Cena zlata je odvisna od ponudbe in povpraševanja na trgu. Zlata se ne da umetno izdelati. V različnih rudnikih po svetu nakopljemo okrog 2000 ton zlata letno. Veliko zlata se ponovno vrne na trg s predelavo zlatih ostankov starega nakita, industrijskih ostankov in poškodovanih zlatnikov ali naložbenih palic. Največje povpraševanje po zlatu predstavljata zlatarska panoga (skoraj polovico zlata) in investicijsko zlato, manj kot deset odstotkov zlata pa se porabi za industrijske namene.

Na trgu obstaja več različnih možnosti vlaganja v zlato. Vlagamo lahko v fizično zlato, kot so zlatniki in palice, v sklade ETF ali delnice rudarskih podjetij, ki se ukvarjajo s pridobivanjem zlata. Borzni posredniki svetujejo, da naj bo naložba v zlato sestavni del našega dobro razpršenega portfelja in bo na ta način tveganje manjše. Kot naložba v zlato velja tudi nakup zlatega nakita, vendar v tem primeru ob prodaji iztržimo mnogo manj kot pri naložbenem zlatu.

V Indiji in na Kitajskem je povpraševanje po zlatem nakitu največje, saj je ključnega pomena pri obdarovanju, ob porokah in praznikih. Pri nas pa zlatemu nakitu ne namenimo več toliko pozornosti kot pred desetimi leti in več. Glavni vzrok je po našem mnenju sama cena zlata, ki je v zadnjih 15 letih res močno zrastle. Posledično so se podražili izdelki iz zlata, torej tudi nakit, ki je s tem postal težje dostopen. Včasih smo kupovali zlato za različne priložnosti, ob rojstvu otroka, rojstnih dnevih, za krst, sveto obhajilo ali sveto birmo, odhod sodelavke v pokoj, ob obletnicah poroke, nekateri pa so si privoščili nakit brez pravega razloga, za dušo. V današnjih časih se je potrošništvo spremenilo, konkurenca je večja, pojavile so se različne trgovine s cenanim okrasnim nakitom, na trgu je možno dobiti cenejši in zelo moden srebrn nakit, kar je tudi lahko vzrok zmanjšanja prodaje zlatega nakita. Marsikomu rumena barva zlata ni všeč in bi raje imeli belo zlato, ko pa vidimo ceno, se mnogokrat odločimo za nakup srebra, saj je po barvi zelo podobno belemu zlatu, le da je mnogo cenejše. Veliko več imamo drugih materialnih dobrin, ki si jih

privoščimo prej kot nakit iz zlata. Danes je pomembno, da smo v koraku s časom in imamo najnovejši mobilni telefon, pametno uro, zmogljiv domači osebni računalnik, po možnosti tudi prenosno tablico, razne elektronske naprave za igranje igrice itd. Zlat nakit je zopet postal dobrina, ki zaradi njegove trenutne cene predstavlja določen luksuz in ga kupujemo le ob posebnih priložnostih.

Po mnenju zlatarjev so se nakupovalne navade v današnjih časih močno spremenile. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja smo v zlatarnah lahko prodali vsak izdelek, ki smo ga naredili ali kupili od večjih izdelovalcev nakita. Takrat je bilo mnogo impulzivnega nakupovanja. Stranka je prišla v zlatarno samo na ogled in se velikokrat nenačrtovano odločila za nakup zlatega nakita, če ji je bilo kaj všeč. Temu je pripomogla takratna cena zlata, saj je bil nakit razmeroma lahko dostopen. Takrat smo za pet gramsko verižico odšteli desetino povprečne plače, danes pa moramo za tako verižico nameniti kar eno tretjino povprečne plače. Sedaj je pomembna tudi sama masa izdelka, saj za en gram težji izdelek pomeni tudi 70 evrov višjo ceno, pred 20 leti pa je en gram pomenil okrog deset evrov, kar ni predstavljalo bistvene razlike in smo si zato lažje privoščili razkošnejše izdelke. Danes pa zlatarji stremimo k temu, da za izdelek porabimo čim manj zlata in mu na ta način zagotovimo dostopno ceno. Po finančni recesiji se je po Sloveniji zaprlo kar nekaj zlatarn, največ takih, ki so se ukvarjale le s prodajo zlatega nakita in niso imele svojih izdelkov ali servisa. Sedaj v glavnem nadaljujemo zlatarsko tradicijo potomci lastnikov zlatarn, saj v Sloveniji ni več rednega učnega programa za poklic zlatarja. Pogoj za pridobitev tega poklica je zagotovljena praksa.

O upadu zanimanja za nakit iz zlata priča tudi dejstvo s svetovno znanega zlatarskega sejma Inhorgenta, ki poteka vsako leto zadnji vikend v februarju v nemškem Münchnu (zadnja dva sta bila zaradi pandemije covid-19 odpovedana). Pred tremi leti so bili razstavniki prostori le še v dveh haljah, pred več kot desetimi leti pa je ta razstava potekala v osmih velikih haljah. Včasih je na tem sejmu prevladoval nakit iz zlata, nazadnje pa je bilo poleg zlatega nakita razstavljenih več kot polovica drugih izdelkov (okrasni in pravi kamni, biseri, korale, srebrni nakit, okrasni nakit iz različnih materialov in ure).

Rezultati anketne raziskave so pokazali, da imajo naši anketiranci v lasti 531 kosov zlatega nakita, od tega nosijo 239 kosov, torej slabo polovico (45 %). Najbolj priljubljeni kosi nakita so prstan, verižica in uhani. Kar 63 odstotkov moških in 35 odstotkov žensk ne nosi zlatega nakita. Po en kos nakita nosi ena petina moških in ena četrtnina žensk. Med srednjo generacijo in starejšimi je zlat nakit bolj priljubljen kot pri mladih do 30. leta starosti. Večina, 80 odstotkov vprašanih, bi ob krstu še vedno podarila nekaj iz zlata. Poročne prstane bi prav tako najraje izbrali zlate. Zlat nakit bi preko spleta kupilo zgolj sedem odstotkov anketirancev. Čeprav verjamejo v dolgoročno donosnost zlata, bi svoje prihranke v zlato vložilo le 14 odstotkov

vprašanih. V zlatu varčuje zgolj 5,5 odstotka vprašanih, najbolj še vedno zaupajo bankam ali pa imajo denar spravljene kar doma.

Ljubitelji zlatega nakita, privoščimo si ga. Če se bo nadaljeval takšen trend rasti cene zlata, ga bomo lahko po 15 letih prodali kot lomljeno zlato in zanj dobili toliko, kot bi plačali sedaj za nov izdelek. Tako bomo naredili nekaj za svojo dušo in hkrati obdržali neko vrednost v zlatu. Če se bomo odločili za vlaganje v naložbeno zlato, je smiselno vlagati v manjše apoene, vsaj desetgramske ploščice, saj je pri manj gramskih ploščicah dodan večji pribitek na osnovno ceno zlata. Fizično zlato je skozi stoletja vedno ohranjalo neko realno vrednost in bo tako tudi v prihodnje.

8 LITERATURA IN VIRI

Benton, D. (2019a). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/grasberg-in-papua-indonesia>.

Benton, D. (2019b). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/south-deep-near-johannesburg-south-africa>.

Benton, D. (2019c). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/lihir-on-niolam-island-papua-new-guinea>.

Benton, D. (2019d). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/muruntau-in-kyzyl-kum-desert-uzbekistan>.

Benton, D. (2019e). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/olimpiada-in-centra-siberia-russia>.

Benton, D. (2019f). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/oyu-tolgoi-in-the-south-gobi-desert-mongolia>.

Benton, D. (2019g). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/pueblo-viejo-in-sanchez-ramirez-province-the-dominican-republic>.

Benton, D. (2019h). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/mponeng-near-johannesburg-south-africa>.

Benton, D. (2019i). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/cadia-east-in-new-south-wales-australia>.

Benton, D. (2019j). *Top ten largest gold mines*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.miningglobal.com/top10/top-10-largest-gold-mines/obuasi-in-the-ashanti-region-ghana>.

Biteks, d. o. o. (2020). *Kemija v šoli in družbi*. Slovarček: Zlato. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://kemija.net/slovarcek/212>.

Daltorio, T. (4. 9. 2020). *8 Good reasons to own gold*. Pridobljeno 20. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/articles/basics/08/reasons-to-own-gold.asp>.

David. (2. 4. 2007). *Zlata mrzlica (kratka zgodovina)*. Pridobljeno 16. 11. 2020 z naslova <http://david-slo.blogspot.com/2007/04/zlata-mrzlica-kratka-zgodovina-zlata.html>.

D'Souza, D. (28. 10. 2020a). *Top 10 countries with the highest demand for gold jewelry*. Pridobljeno 26. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/news/top-10-countries-highest-demand-gold-jewelry/>.

D'Souza, D. (28. 10. 2020b). *Gold jewelry consumption Q4 2019*. Pridobljeno 26. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/news/top-10-countries-highest-demand-gold-jewelry>.

Emspak, J. (7. 9. 2020). *What moves gold prices?* Pridobljeno 28. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/articles/active-trading/031915/what-moves-gold-prices.asp>.

Flinders dental. (17. 9. 2019). *Before cremation, are gold teeth removed?* Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://flindersdentalclinic.com.au/before-cremation-are-gold-teeth-removed/>.

Folger, J. (9. 9. 2020). *What drives the price of gold?* Pridobljeno 28. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>.

Garside, M. (10. 7. 2020). *Gold demand worldwide-share by sector 2019*. Pridobljeno 26. 11. 2020 z naslova <https://www.statista.com/statistics/299609/gold-demand-by-industry-sector-share>.

Geoffrey, M. (2. 11. 2020). *5 ways to buy gold*. Pridobljeno 20. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/articles/basics/11/best-bets-buying-gold.asp>.

GoldCore. (2020). *Gold coins*. Pridobljeno 2. 12. 2020 z naslova <https://www.goldcore.ie/buy-gold-and-silver-ireland/gold-coins>.

Gold price. (2020). *The types of gold investment*. Pridobljeno 22. 11. 2020 z naslova <https://www.goldpriceoz.com/the-types-of-gold-investment.html>.

Gold price. (2021). *European Euros Gold Price History Charts*. Pridobljeno 4. 1. 2021 z naslova <https://goldprice.org/gold-price-euros.html>.

GOV.SI. (2020). *Plemenite kovine*. Pridobljeno 27. 11. 2020 z naslova <https://www.gov.si teme/plemenite-kovine/>.

Gracefully made. (2020). *What is real gold vs fake gold?* Pridobljeno 26. 11. 2020 z naslova <https://www.gracefullymadejewelry.com/blogs/post/what-is-925-china>.

Harper, J. (23. 9. 2020). *How much gold is there left to mine in the world?* Pridobljeno 19. 11. 2020 z naslova <https://www.bbc.com/news/business-54230737>.

Jeršek, M. et al. (1999). *Zlato*. Begunje: Galerija Avsenik-Hohner.

Košir, P. (1993a). Zapiski predavanj: *predmet Tehnologija zlatarstva, Pridobivanje zlata*. na Srednji tehniški šoli Celje.

Košir, P. (1993b). Zapiski predavanj: *predmet Tehnologija zlatarstva, Zlato*. na Srednji tehniški šoli Celje.

Kovač, G. (28. 1. 2020). *Cena in deljivost naložbe*. Pridobljeno 21. 11. 2020 z naslova <https://www.investicijsko-zlato.si/6-stvari-ki-jih-morate-vedeti-preden-kupite-nalozbeno-zlato1/>.

Lu, N. (13. 5. 2018). *When is gold used in dentistry?* Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://yourdentalhealthresource.com/when-is-gold-used-in-dentistry/>.

Lioudis, N. (24 .9. 2020). *Has Gold Been a Good Investment Over the Long Term?* Pridobljeno 20. 11. 2020 z naslova <https://www.investopedia.com/ask/answers/020915/has-gold-been-good-investment-over-long-term.asp>.

Monroe. (18. 10. 2019). *Why gold is used in electronics?* Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://monroeengineering.com/blog/why-gold-is-used-in-electronics/>.

Moro & Kunst, d. o. o. (2. 12. 2020a). *Moro cenik*. Pridobljeno 2. 12. 2020 z naslova <https://www.moro.si/si-cenik/>.

Moro & Kunst, d. o. o. (2020b). *Gold bars*. Pridobljeno 2. 12. 2020 z naslova <https://www.moro.si/morobitcoin/product/5-g-gold-bar/>.

Optimizacija. (1. 2. 2013). *Investicija v naložbeno zlato*. Pridobljeno 22. 11. 2020 z naslova <https://www.optimizacija.info/investicija-v-nalozbeno-zlato/>.

O'Shea, J. (5. 2. 2019). *Welcome Stranger: World's largest gold nugget remembered*. Pridobljeno 19. 11. 2020 z naslova <https://www.bbc.com/news/uk-england-cornwall-47041314>.

Pistilli, M. (28. 9. 2020). *Largest producers of gold by country*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://investingnews.com/daily/resource-investing/precious-metals-investing/gold-investing/top-gold-producing-countries/>.

Rothans, J. (3. 4. 2020). *How is gold used in medicine?* Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://www.usmoneyreserve.com/blog/uses-for-gold-in-medicine>.

Stewart, D. (2020). *Gold elements facts*. Pridobljeno 16. 11. 2020 z naslova <https://www.chemicool.com/elements/gold.html>.

Tetragram projekt. (2017). *Zlata palica 1 unča*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://tetragram.si/zlata-palica-1-unca/>.

Todurov, M. (5. 4. 2018). *Kako investirati v zlato?* Pridobljeno 22. 11. 2020 z naslova <https://svetkapitala.delo.si/finance/kako-investirati-v-zlato/>.

U. S. Global Investors. (2020). *10 Reasons to Invest in Gold*. Pridobljeno 21. 11. 2020 z naslova <http://www.usfunds.com/slideshows/10-reasons-to-invest-in-gold/#.X7IIW7dCeNJ>.

V&D Zlato, d. o. o. (2020). *Varčevanje v zlatu*. Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://www.investicijsko-zlato.si/varcevanje-v-zlatu/>.

Zurnal24. (b. l.). *Blejska cerkev med najlepšimi na svetu*. Pridobljeno 25. 11. 2020 z naslova <https://www.zurnal24.si/galleries/gallery-161434/?page=9>.

World Gold Council. (2020). *Gold mine exploration*. Pridobljeno 17. 11. 2020 z naslova <https://www.gold.org/about-gold/gold-supply/how-gold-is-mined/exploration>.

PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK

Anketa "Zlato kot nakit ali naložba"

Za potrebe diplomske naloge vas prosim, če si lahko vzamete pet minut časa in odgovorite na vprašanja, ki se nanašajo na naš odnos do zlata kot nakit in naložba. Anketa je anonimna, vidni bodo le spol, starost in stopnja izobrazbe anketiranca.

Vaši odgovori mi bodo v veliko pomoč.

V naprej se vam lepo zahvaljujem,

Dejan

Začni

Prosim vstavite vaše informacije:

Spol
Starost
Stopnja izobrazbe

Nadaljuj

1. Kaj imate v lasti od zlatega nakita? (možnih je več odgovorov)

- verižica
- zapestnica
- uhani
- prstan
- kravatna igla
- broška
- obesek
- nič
- Drugo

Nadaljuj

2. Kaj nosite od zlatega nakita? (možnih je več odgovorov)

- verižica
- zapestnica
- uhani
- prstan
- kravatna igla
- broška
- obesek
- nič
- Drugo

Nadaljuj

3. Kaj bi podarili otroku kot krstni boter?

- verižico s križcem
- zlatnik ali gramsko ploščico
- zlate uhane ali zapestnico
- bon za otroško trgovino
- hranilnik z denarjem
- torto
- Drugo

Nadaljuj

4. Če ste poročeni ali se boste poročili, kakšne poročne prstane imate oziroma jih boste kupili?

- zlate prstane
- srebrne
- iz jekla
- iz titana
- jih ne bi kupil
- Drugo

Nadaljuj

5. Če bi od partnerja dobili v dar zlato verižico, ali bi jo nosili?

- da
- ne
- ne vem
- občasno
- ob posebnih priložnostih

Nadaljuj

6. Kdaj, ob kakšni priložnosti ste nazadnje kupili kos zlatega nakita in če, kaj ste kupili?

Nadaljuj

7. Ob kakšni priložnosti bi kupili partnerju nakit iz zlata?

- ob rojstvu otroka
- obletnica poroke
- okrogla obletnica rojstnega dne
- ne bi kupil zlata
- Drugo

Nadaljuj

8. Koliko bi bili pripravljeni odšteti za zlato verižico za vas ali za vašega partnerja?

- ne bi kupil zlata
- 200 eur
- 300 eur
- 400 eur
- 500 eur
- 600 in več eur

Nadaljuj

9. Ali ste že kdaj kupili zlati nakit preko spleta?

- da
- ne

Nadaljuj

10. Ali bi kupili prstan oziroma drug kos zlatega nakita preko spleta, ali raje izdelek vidite v živo in se potem odločite za nakup?

- da, kupil bi preko spleta
- ne, raje vidim izdelek v živo in potem kupim
- Drugo

Nadaljuj

11. Ali ste že kupili bižuterijo, okrasni nakit iz neplemenitih kovin, preko spleta?

- da
- ne

Nadaljuj

12. Ali spremljate gibanje cene zlata?

- da
- ne
- redko
- kar izvem iz medijev

Nadaljuj

13. Ali veste kakšna je približna trenutna cena za 1 gram ali 1 kilogram čistega zlata v palici?

- da
- ne

Nadaljuj

14. Kakšno donosnost mislite, da ima zlato na dolgi rok?

1 2 3 4 5
Slabo   Odlično

Nadaljuj

15. Ali ste že kdaj kupili naložbeno zlato; ploščico ali cekin?

- da
- ne

Nadaljuj

16. Kje bi kupili naložbeno zlato; ploščico ali cekin? (možnih je več odgovorov)

- osebno v banki
- preko spleta
- v zlatarni
- pri uradnih prodajalcih
- Drugo

Nadaljuj

17. Ob kakšni priložnosti bi kupili naložbeno zlato?

- za obdarovanje
- za osebno varčevanje
- ne bi kupil

Nadaljuj

18. Če bi imeli 5000 eurov nepogrešljivega denarja, kam bi ga vložili?

- v avto
- v zlato
- v delnice
- v stanovanje
- še naprej bi varčeval
- Drugo

Nadaljuj

19. Ali varčujete, na kakšen način? (možnih je več odgovorov)

- banka
- skladi
- delnice
- naložbeno zlato
- denar doma v "nogavici"
- ne varčujem
- Drugo

20. Kakšnemu načinu varčevanja najbolj zaupate?

- banke
- skladi
- delnice
- naložbeno zlato
- denar doma v "nogavici"
- Drugo